

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

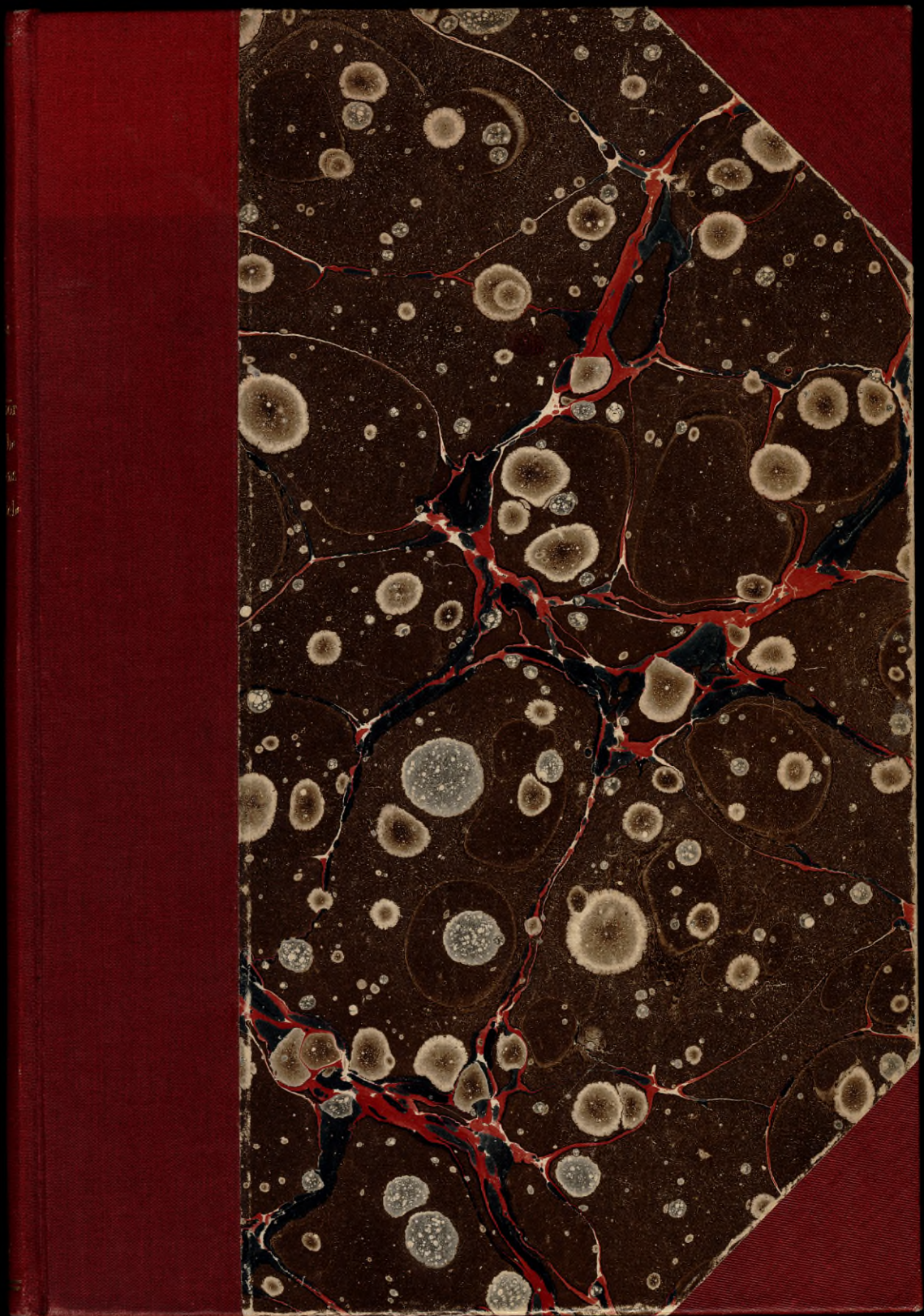
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

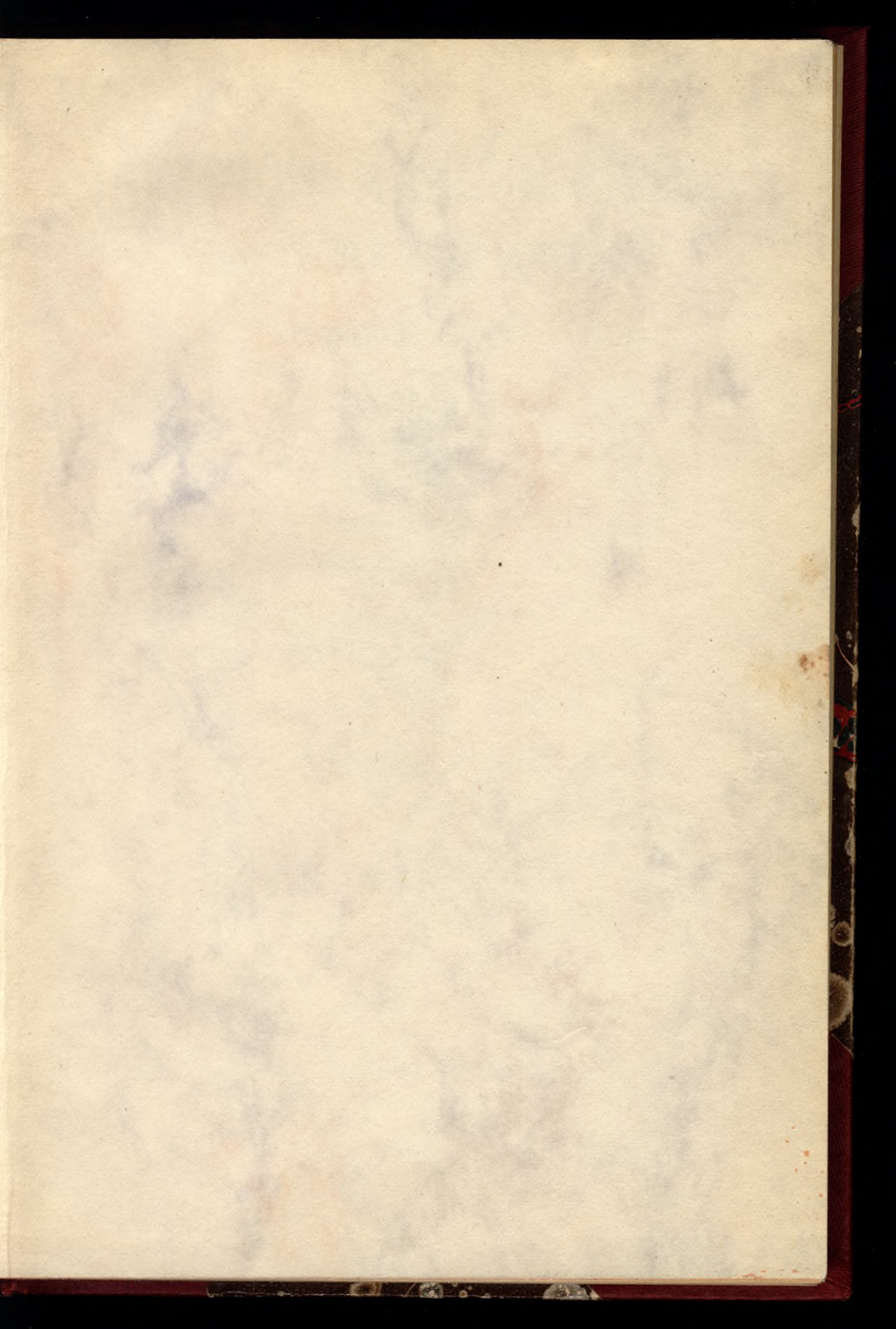
UPPSALA
UNIVERSITET

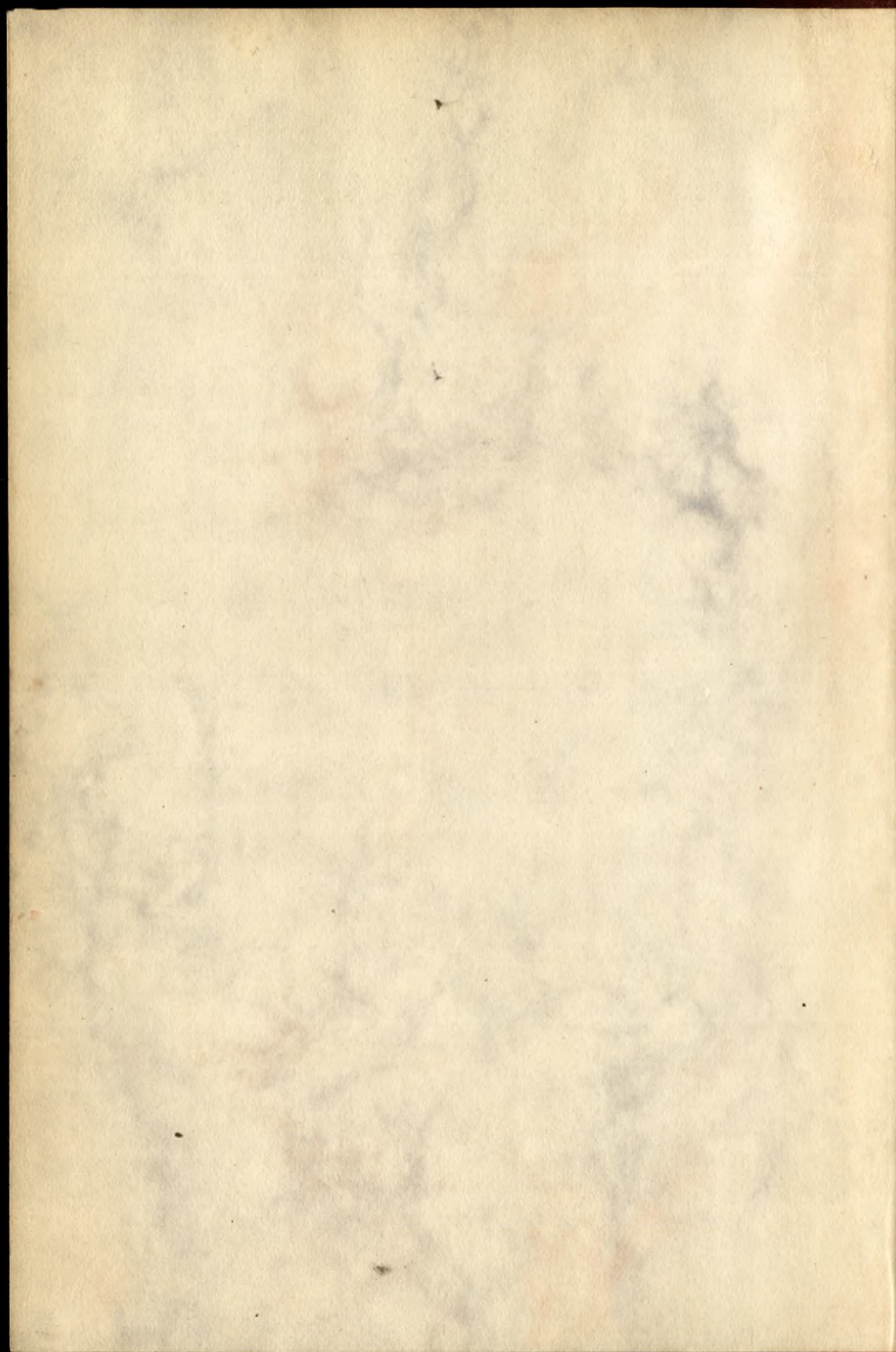

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Litt.
Sv.

INGENIÖR MÜNCHHAUSENS

BERÄTTELSE FRÅN AMERIKA.

UPPTECKNADE AF TOMAS.

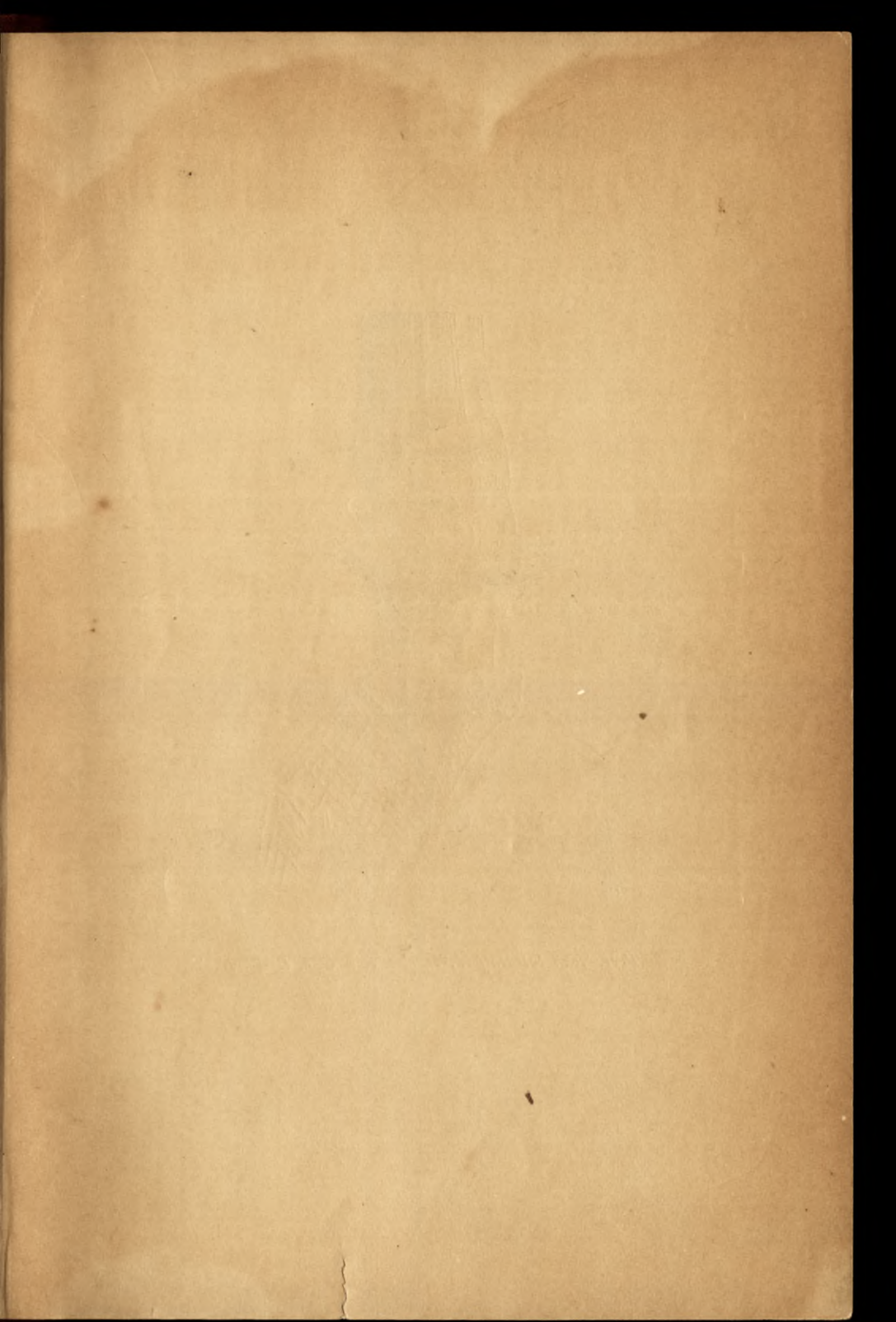
Prof. John St Dalford, P. o. t. c. e. C. o. t. W., N. Y.

Pris: 1 kr. 25 öre.

STOCKHOLM, F. C. ASKERBERGS FÖRLAG.

lv. $\frac{35}{114}$

Prof. John St Dalford, P. o. t. c. e. C. o. t. W., N. Y.

INGENIÖR MÜNCHHAUSENS

BERÄTTELSER FRAN AMERIKA.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

INGENIÖR MÜNCHHAUSENS

BERÄTTELSE FRÅN AMERIKA.

UPPTECKNADE

AF

TOMAS.

[*Carl Jacob Magnell*]

STOCKHOLM

F. C. ASKERBERGS FÖRLAG.

*Förord finnes i — slutet, men jag tillåter mig att
redan nu gifva den ärade läsaren det rådet, att ej taga
för sig för mycket på en gång af det, som här serveras.*

Upptecknaren. 1893

STOCKHOLM
ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET
1893.

För icke så länge sedan var jag nere i Göteborg för att ordna en affär. Jag bodde på hotell Christiania och mitt namn hade kommit in i tidningarne under rubriken anmälde resande. Jag hade just ätit min middag i all ensamhet nere i glasmatsalen samt kommit upp på mitt rum för att röka en cigarr och sträcka ut min trötta lekamen på soffan en stund, då jag på mitt bord fann ett visitkort, så lydande:

Prof. John S:t Dalford,

President of
The consulting engineer C:o of the World
N. Y.

För att få någon klarhet uti huru detta kort kommit in till mig eller hvad en så hög och storartad man kunde hafva med min ringa person att göra, ringde jag på betjenten. Professor John Sankt Dalford, president i verdens rådgifvande ingenjörförening; det är icke någon vanlig torpare det, tänkte jag. För en vanlig svensk civilingenjör, som — låt vara med heder — genomgått sin kurs vid kongl. tekniska högskolan och sedan fått sig ett brödstycke hos en snäll och hygglig principal (på lön fästes mindre afseende), är det en svindlande höjd upp till denne höge professors verldsbereskande ståndpunkt.

Betjenten kom och upplyste till min stora förvåning derom, att mannen sjelf varit och sökt mig samt bad helsa, att jag var välkommen till honom på Grand hôtel Haglund, rum n:o 5, kl. 6 e. m.

Betjenten, som var alldeles viss på, att intet miss-tag här förelåge — en sak, som jag emellertid var långt ifrån säker på — sade att den herrn, som sökte mig, var en stor, ståtlig och vacker karl med stora mustascher, monocle, mörkt hår och klädd efter allra sista modet. Ehuru jag väl känner många vackra karlar och äfven ett par, som har enkeltjusare, den ene en handelsresande och den andre en artillerilöjtnant, kunde jag dock ej påminna mig, att jag hade någon så framstående bekantskap, som Mr S:t Dalford syntes vara. Att ryktet om min ringa person eller de små tjänster, jag gjort min principal, ej redan kunnat hinna öfver Atlanten och förskaffa mig någon uppmärksamhet hos en sådan gentleman, som professorn och presidenten, var jag nog blygsam att kunna inse, men — o egenkärlek! jag måste dock erkänna, att jag hyste den förmodan, att herr professorn möjligen i Göteborg fått någon anvisning på mig, såsom varande »en både hygglig och rapp karl», som min principal en gång hade sagt om mig samt att han möjligen kunde tillfälligtvis behöfva mitt biträde i och för någon angelägenhet eller — till och med detta stod som ett ljusnande hopp i fjärran för min inre syn — måhände hade någon plats att erbjuda mig i Amerika. Detta sista gjorde mig allt en smula stolt och jag började till och med tänka öfver, hur jag skulle på ett dräpande sätt kunna säga upp mig hos min principal eller åtminstone, med professorns anbud i hand, kunna bringa upp min aflöning till dubbla beloppet.

Klockan var half 5. Jag borstade mig, bytte om manschetter och krage, gick bort och rakade mig samt beställde visitkort, för den händelse sådant skulle be-

höfvas. Mina betyg, som jag alltid har med mig på resor, stoppade jag i öfverrocksfickan för att kunna dokumentera mig hos herr professorn m. m.

När klockan slog 5.45 i tyskan, var jag redan utanför Grand hôtel. Jag gick då in under glastaket och fick mig en kopp kaffe i afvaktan på det viktiga klockslag, som kanske skulle afgöra hela min framtids gestaltning.

Några bord från mig satt en herre, som särskildt tilldrog sig min uppmärksamhet för det »fin-de-sijäkliga» i sin dräkt; skor, ungefär 20 cm. längre än äfven den längsta karlfot kunde eller åtminstone borde pretendera; pantalonger, hvilka i rika veck och draperier föllo omkring hans fortkomstledamöter och som, trots det ovanligt vackra vädret, voro uppvikna så långt, att strumporna syntes; en kavaj, som nått och jämt skylde västen och som var försedd med perlemorknappar af ett femöres storlek; klockkedjor i symmetri på magen med vidhängande ofantliga berlocker, pitschafter, ringar m. m., räckande ända ner på stolsitsen; ett större guldarmband på venstra handleden samt ringar, en gros, på händerna; en krage af 10 cm. höjd; en kolossal, röd halsduk; oerhörda mustascher; enkeltjusare; men — intet hår. Ofvanpå allt detta satt en cylinder med så godt som omärkliga brätten. Mannen läste en tidning och njöt för öfrigt af en — för så vidt jag kunde förstå — äkta havanna.

Männe detta kan vara herr professorn, tänkte jag. Han är ju icke olik mannen, som betjenten beskref för mig. Klockan fattades nu en minut i 6. Jag ringde på kyparen, betalade mitt kaffe och stod vid dörren till n:o 5, innan klockan ännu hunnit slå ut. Jag tryckte på ringknappen med ena handen och justerade halsduken med den andra. Jag hörde tydligt hur det ringde inne i rummet, men ingen kom och öppnade. Jaså, tänkte jag, då var det väl allt herr professorn,

som jag haft äran att sitta i närheten af, der nere. I så fall var han då ej mycket lik de professorer, jag varit i tillfälle att göra bekantskap med vid tekniska högskolan, men han kunde väl vara en lärd man ändå, tänkte jag, och dessutom var han ju president och — amerikan. Klockan slog 6.15, men ingen hördes af; hon blef 6.20, 6.25; då jag på afstånd förnam ett sakta, taktmessigt ringande, som jag sedan förstod härrörde af professors pitschfat- och berlocksamling. I nästa ögonblick stod han bredvid mig och med ett kraftigt slag på min axel utropade han:

»Tjenis gamle hedersbror!»

I tanke, att här något svårt misstag förelåg, bugade jag mig och såg i hög grad förlägen ut, då han emellertid till min ytterligare förvåning öppnade dörren och skuffade in mig i det eleganta rummet samt fattade mig i rockkragen och drog mig fram till fönstret, hvarest han med en illmarig blick och i en halft faderlig ton frågade: »Känner du verkligen ej igen mig, gamle hedersprisse?»

Att jag hade sett de ögonen förr vardt mig nu klart, men jag vågade ändå ej uttala den tanken, som kom öfver mig: »Det var en f-n att vara lik Petterson». Då han emellertid ännu en gång frågade mig om jag ej kände igen honom och dervid såsom tilltalsord använde mitt gamla, ärliga öknamn från treklassiga läroverket i Åmål; då först brast jag ut: »Är det du, Pettersson?»

»Yes sir! Indeed! Well meet!»

Efter denna förklaring följde en minuts paus, medan jag hängde upp min öfverrock — med betygen uti — och på min forne knäkamrats inbjudan slog mig ner i den charmanta soffan.

Han luffade i sina bensäckar till ringknappen, under det han frågade hvad jag ville ha att förtära, men, då jag ej nog hastigt bestämde mig, gaf han den ge-

nast inträdande betjenten order att taga in »litet af hvarje, som ett par gentlemän kunna behöfva för aftonen».

Sedan f. d. Johan Stefanus Pettersson från Dal, numera professor John S:t Dalford, president of the consulting engineer C:o of the World i NewYork, med ett af medömkan blandadt, nedlåtande intresse täcktes fråga mig om ett och annat från min blygsamma horisont, tog han sjelf till orda och skildrade för mig sin ställning och sina oerhörda framgångar sedan den tid, ungefär 2 år, då vi senast sågo hvarandra i Stockholm.

Inför den rena okonstlade sanningen står vanligen oppositionen slagen med stumhet, men att så äfven är förhållandet inför den rena obemängda lögnen, fick jag nu erfaras.

Pettersson — S:t Dalford och jag hade, som sagdt, varit skolkamrater i Åmål, derifrån han afgick ur tredje klassen med, om jag minnes rätt, underbetyg i sven-ska och kristendom samt en fyra à fem ämnen till. Sedan kom han i handelsbod i Karlstad, der jag fortsatte mina studier. Under min vistelse vid tekniska högskolan i Stockholm kom han äfven dit på kontor och vi voro tillsammans der några gånger. En vacker dag upptäckte visst hans principal, att han ej skrifvit något i journalen på, så der, en 14 dagars tid, och då måste min kära Johan Stefanus söka sig något annat att göra. Det var i den vefvan han reste öfver till Amerika. Då var han så lagom stor i munnen, på den tiden, och var för öfrigt ej ens välklädd långt mindre iförd en sådan, fin-de-siecle-snobbskostym, som den jag nyss beskrifvit. Han slog sig som sagdt ner bredvid mig i soffan, tog sig en stark whiskyrogg, bjöd mig en cigarr, tände sin egen, talade och sade:

Språkstudier.

»Skål bror! Det var länge sedan vi sågo hvarandra. Vet du, uppriktigt sagdt, har jag litet difficulty vid att tala den gamla hederliga svenskan, men för din skull vill jag göra, hvad jag kan och hoppas, att du pardonerar de bockar, ditt fina öra möjligen upptäcker.

Det var visst i Stockholm vi sågo hvarandra sist, och du mins ju dender bagatellen, som gjorde att jag blef tvungen att skubba öfver Atlanten.

Det var, som gamle far min brukade uttrycka sig, att gå öfver ån efter vatten det; ty, ser du, gamle gosse, der fick jag vatten på min qvarn, skall du se.

Kassan var skral då jag reste, och för att ha något kvar, då jag kom fram, måste jag resa som emigrant, d. v. s. ungefär som boskap, men jag begagnade tiden må du tro. Jag så godt som lärde mig språket på vägen, så att jag hade den saken klappad och klar, när jag satte min fot på Amerikas fastland. Resan räckte 11 dagar under full storm. Sjuk var jag inte sjelf, men hvarenda kotte för resten låg så godt som redlös hela vägen.

Nå, à la bonne heure! Vi kommo fram, som jag sagt. Under vägen hade jag gjort intim bekantskap med en fransman, en stackare, som ej kunde lära sig ett enda ord, vare sig engelska eller svenska. Han reste öfver för att söka plats på något franskt office. Jag gick med honom en förmiddag och larfvade utefter gatorna för att söka något att göra, men hvarken han eller jag kunde få något passande sjå. I en folksamling blef jag honom qvitt och sedan gick jag in på ett

boardinghouse — matställe, förstår du — och fick mig litet i västen samt läste en tidning. Sedan jag hade läst den, flög genast den äkta, amerikanska andan på mig, begriper du. Skål, gamle Prisse!

Huru man blir en stor man i Amerika.

Mitt beslut var fattadt. Jag gick till en skräddare och beställde mig en kostym efter allra sista modet. Om fem minuter var den färdig — hela sneiset drefs med elektricitet, begriper du — och betalningen erlades kontant i förskott. Sedan det var gjordt hade jag cirka 25 dollars kvar. För dem beställde jag mig pr telefon ett gentilt hyrekipage för dagen för att hastigt och på ett värdigt sätt kunna ordna min affär.

Först lät jag köra mig till en visitkortsfirma och beställde der några hundra dussin visitkort af den sort, du såg. Här i Sverige bruka accidenstryckare annonsera, att de leverera 100 visitkort på en timma, men de äro allt betydligt efter de, der hemma, må du tro. Hur länge tror du det dröjde innan jag hade mina 100 dussin färdiga? Det tog ingen tid alls; ty denna storartade firma, som endast gör i visitkort, hade dem helt enkelt på lager. Sedan hyrde jag mig en öfverdådigt stilig lokal med elektriskt ljus, telefoner, fonografer m. m., vid Broadway, begriper du, med skrifbord af ebenholtz, och allt i dender stilen, som numera är så vanlig i de solidare firmorna i New-York.

En stor skylt, hvarå än i dag står: »The consulting engineer of the World», satte jag utanpå huset och på mina dörrar satte jag förgyllda metallplåtar med mitt

hedervärda namn, med professor före och president efter, slog mig sjelf ner vid mitt skrifbord och inväntade mina klienter, besökande, begriper du? Skål gamle Kluschack!

Inom en timme — jag kan ej alldeles bestämdt säga tiden på minuten, ty jag hade ej ännu skaffat mig de här båda guld-ankar-spiral-bregué-remontoir-cronometrarne — 75 rubis — som jag nu har (ett slag med händerna på hvardera västfickan), allt nog! Mera än en timme var det ej, förr än jag hade mottagit cirka 50 olika tekniskt-vetenskapliga uppdrag, för hvilka erlades i förskott och för min tidspillan vid mottagandet omtrent tusen dollars. Dagen derpå lät jag engagera ytterligare två betjenter, utom de 8, jag lagt mig till med första dagen, speciellt för att ordna köerna af klienter.

På det att affären ej skulle komma i något slags misskredit, var min nästa omsorg att försöka utreda alla dessa uppdrag, som jag mottagit.

Den saken gick pullan skall du se! Jag begaf mig ner till hamnen, der emigranterna landstiga och lät der för några agenter tillkännagifva, att jag hade plats i min affär — jag lemnade några dussin visitkort — för en 8 à 10 ingenjörer, helst svenskar. Dagen derpå anmälde sig cirka 23 sådana. Skål, gamle Hudik!

Jag granskade deras betyg ifrån högskolan och tog ut 10 stycken, en med högsta betyget i hvar och ett af de ämnen, jag ansåg vara viktigast, samt kastade sedan för dem uppgifterna att lösa. Jag sade dem, att de fingo lösa fem hvar samt välja i tur och ordning de uppgifter, som låg mest för hvars och ens röst. Dessutom fingo de i sig, att detta var ett prof, som de nu skulle undergå samt att minsta fel vid frågornas lösande var detsamma som afsked på grått papper.

Deremot förklarade jag för dem, att aflöningen för dagen utgjorde 10 dollars per man och att de kunde vara förvissade om betydligt mera, om jag såg att de dugde något till.

Det gick som en olja, begriper du, och från den dagen fördubblades affären så godt som för hvarje dag. Skål gamle Örn!

Det blef naturligtvis trist för mig i längden att sitta bunden af det der jobbet hela förmiddagarne, hvarför jag skaffade mig en vice president och en 3 à 4 öfveringeniörer, som nu sköta affären, ty jag har den naturligtvis qvar, då den ju i alla fall inbringar mig så der cirka femhundratusen dollars i månaden. Det är nu ej omöjligt att vice-presidenten och de der andra prissarne sko åt sig ungefär lika mycket, men det fäster jag mig ej vid. Hemma är man ej småaktig förstår du. Och det skulle för resten ej duga att bråka med sådant, ty det vore ungefär detsamma som att ställa till allmän krasch och hela republikens fall. Skål gamle Festhudik!

Resa på velocipedkanot.

Sedan jag ordnat affären på beqvämaste sätt, begaf jag mig ut på resor för att se mig om. Niagara, dit nu alla brackor resa, brydde jag mig naturligtvis ej om ett dugg, utan jag beslöt mig för att göra en kanotfärd utför Mississipi, förstår du. Jag tog med mig ett par ingeniörer för att ha såsom uppvaktning och till nödig handräckning. Hvad de hette har fallit mig ur minnet och detsamma gör det.

Mississippi är en ganska stor å, begriper du. Dess källor brydde jag mig ej om att besöka, ehuru jag medger att det skulle hafva roat mig att se sådana vräk till källådror; utan jag köpte mig en tresitsig kanot-velociped och ett nummer af New-York Herald samt lät ingenjörerna knoga och dra vefven. På samma gång tidningen underhöll mig genom sitt innehåll, underhöll den äfven farten genom sin segelyta. Det kulade i väg rätt bra, så der cirka 25 mil i timmen, engelska begriper du. I en stor stad der nere vid utloppet — namnet har fallit mig ur minnet — hade de fått under rättelse pr telegraf om att jag skulle komma och der hade de ställt till en stor subskriberad middag för mig. Som de genom tidningarne fått höra att jag ärnade sluta flodturen der, anhöllo de genom en deputation, bestående af lordmajoren och en massa andra högre militärer att få min kanot-velociped för att uppsätta den i sitt museum eller utställning eller hvad det var, de kallade ett stort åbäke till byggnad, som helt och hållet betäckte den största öppna platsen i hela staden.

Jag gaf dem naturligtvis pillet, som de bådo om, och sedan voro vi tillsammans hela qvällen och hade ett förbas-dt gladt stim till långt frampå morgonen.

Det var en svår stad det der på det viset, att folket söp så ohyggligt der nere. Lordmajoren och de andra prissarne kommo därför dagen derpå upp till mig, uppsträckta i frack och hvit halsduk för att bedja mig ge dem ett godt råd till fylleriets afhjelpande. Jag frågade dem om de ville bli goodtemplare allesammans, men det låg ej för deras röst, utan de ville blott att det skulle supas lagom på de sämre krogarne. Jag låg i min säng uppe på slottet, förstår du, och ville naturligtvis vara i fred. Som de emellertid varit hyggliga emot mig dagen förut, vände jag mig till dem och frågade om det var någon som hade ett papper och en blyertz på sig. Så'na tusan hakar! det hade de

allesammans. Jag tog den första, som räcktes mig, Faber N:o 3, vill jag minnas. På fri hand och fastande mage skisserade jag nu upp för dem en rasande fiffig apparat för att reglera fyllnadsgraden efter behag. Den bestod helt enkelt deruti, att alla krogdiskar gjordes 2 meter höga; framför dem ställes en half meter höga pålar, på hvilka gästerna måste speta upp på ett ben, då de vilja ha sig en dramm. Glasen äro fästade i kedjor vid disken, så långa förstås, att två närstående Jannar kunna skåla med hvarandra. Allt efter som man nu gör de der pålarne flata eller kullriga på ändan reglerar man naturligtvis fylleriet efter behag. Skål gamle Galosch!

Jag har knappast någonsin hvarken förr eller senare sett människor så tacksamma. De anhöllo som en nåd af mig, att få utnämna mig till hedersborgare och det fingo de naturligtvis, ty jag insåg genast att det var enda sättet att bli af med dem på ett hederligt vis och att sålunda fortast möjligt åter få fortsätta med min morgonslummer.

Du har sett sådana der hastighetsmålare, som bruka uppträda på de bättre krogarne. De äro allt klåpare i alla fall mot dem, som förekomma neråt de der trakterna. Under det att jag klädde mig, kom en sådan der artist upp till mig och anhöll att få taga mig i olja efter anmodan af stadsfullmäktige. Jag mottog mannen ganska vänligt samt förklarade för honom, att jag ännu icke hade tvättat mig, samt att jag om tio minuter skulle vara på tåget. Han bad mig vara fullkomligt obesvärad samt anhöll endast om tillstånd, att få vara inne i rummet, medan jag gjorde min toalett. Detta beviljades, och jag kan verkligen ej neka till, att det en smula frapperade mig, att han lyckats taga mitt porträtt, medan jag tvättade mig, och det så väl till på köpet, att jag höll på att ta' fel, då jag

skulle torka mig i ansigtet. Porträttet skulle visst användas för att göra en staty efter, tror jag. Det brydde jag mig ej om att ta så noga reda på.

Skål Hederspascha!

Ett expresståg och bufflar.

Jag intog i allra största hast en lätt frukost och kastade mig upp i allra närmaste elektriska droska, begriper du, samt körde direkt fram till extratåget, som stod och väntade att få föra mig längre söder ut.

Som det var varmt och jag, som du vet, lider af värmen, sade jag till om, att de skulle köra fort, så att det skulle lufta bra.

Just som tåget skulle gå, anmälde man för mig, att det förmodligen var ovanligt mycket bufflar i spåret i dag. Har du sett någon amerikansk blix-express-train nyss? Jo, ser du, de hafva ej tid att stanna vid stationerna för att taga in vatten, såsom vanliga tåg, utan de taga sitt vatten ur långa rännor, midt i spåret, medan de gå i sin allra skarpaste fart. Då det nu är mycket varmt, samlas det kanske några hundratusen bufflar utefter de der rännorna för att dricka. Jag insåg genast att vi kunde blifva hindrade i farten af en sådan massa kreatur och befallde därför att lokomotivet skulle förses med dubbla kofångare. Märkvärdigt nog hade de ej hittat på det förut, utan vid flere tillfällen i stället inställt trafiken. Min idé mottogs med allmänt jubel, som jag hörde väl en qvarts timme, sedan vi lemnat stationen. Vi gingo med en hastighet af 80 mil

i timmen och det så spikrakt mot söder, att solen ej en enda gång på hela dagen kom åt att titta in genom fönstren i min salongvagn. Det hade jag naturligtvis särskildt sagt till om. Tack vare min idé med de dubbla kofångarne, redde vi oss förträffligt med bufflarne. På ett par ställen, der de stodo ovanligt tätt, kände jag visserligen, att maskinen arbetade styft, men det var också allt. Att det var buffelhjordar, vi gingo igenom, kunde jag förstå deraf, att jag såg en sakramentskad massa svansändar, horn och annat tillbehör flyga förbi vagnsfönstren.

Konduktören berättade för mig, att vid sådana tillfällen som detta, samlas det så mycket blod i vattentrännorna, att röken från lokomotivet till och med färgas starkt scharlakansröd.

En försvunnen jernvägsbro.

Under resan inträffade emellertid ett litet obehag. Vi skulle fara öfver ett större vattendrag, Amazonfloden, om jag minnes rätt; men när vi kommo fram till åkanten, befanns det att jernvägsbron var totalt försvunnen. Detta skulle jag emellertid ej så mycket fäst mig vid, om jag ej sedan fått höra anledningen till försvinnandet, hvilken är rätt egendomlig, ehuru ej så ovanlig i de der trakterna.

Hvarken storm, flod, vilda fyrfotadjur eller foglar hade tagit bron, utan den hade helt enkelt blifvit borttagen af jernvägsbolaget sjelft, emedan revolution väntades. En lycka var det, att tåget kunde stoppas in-

nan vi kört i diket, men det hade de att tacka mig för, ty jag, som kände till affärsförhållandena der nere och speciellt visste, huru begärliga de metalliska valutorna voro, hade sagt till om, att de ej fingo köra fort öfver de större floderna förr än de sett efter, att broarne verkligen voro på sina platser. Nu vardt det naturligtvis ett faseligt stim och bråk och ingen visste hur man skulle bära sig åt. Jag funderade ett ögonblick på saken, men insåg genast det omöjliga i att köra rakt fram. Tillbaka ville jag ej, hvadan det ju blef alldeles nödvändigt att resa åt sidan, d. v. s. rundt om vattendraget. Nu uppstod dock frågan om, åt hvilken sida man borde ställa färdan. Jag beslöt då att välja den vägen, åt flodens källor, för att på samma gång få se dem. Så skedde ock. På inbjudning af källarmästaren derstädes stannade vi cirka en half timme och intogo en enkel lunch i det gröna. Vid helan sjöngo jag, ingenjörerna och några stycken brunns-gäster från Patagonien, som lågo der för sin helsas vårdande, den der sången du vet: »Hvila vid denna källa». De främmande herrarne, som ej kunde ett enda ord svenska, men hade tusan så granna röster, den ene en styf hjeltetenor och den andre en öfverdådig mezzosopran, använde naturligtvis tolk.

Skål gamle Kisse!

Magtelefonen.

Den der omvägen uppehöll mig emellertid flere timmar, men jag kom i alla fall fram till Rio på aftonen.

Det är en gemytlig stad må du tro. Vi voro några stycken tillsammans der nere på qvällen och jag fick litet reda på ställningen och förhållandena der. Jag får emellertid tillstå, att jag tyckte att de i allmänhet voro efter sin tid, och, uppriktigt sagt, tror jag, att de hade mycket mera nytta af det de fingo höra af mig, än jag hade af det, de talade om för mig. En sak tilldrog sig dock min uppmärksamhet och, rent ut sagt, förvåning. Du kanske har hört talas om, att man för länge sedan upptäckt en sorts elektriska maginteriörlampor, med hvilka patienterna kunna upplysas invändigt så att de bli genomskinliga som vanliga kulörta lyktor och sålunda erbjuda ett lysande tillfälle för läkaren att göra iakttagelser angående deras fysik. Det der är nu mera en föråldrad metod, sedan doktor Vasco de Zincazoa i Rio upptäckt magtelefonen. Patienten sväljer helt enkelt en liten telefonapparat och läkaren behöfver endast ropa: hallåh, och fråga hur det står till. Ytterst beqvämt och enkelt! Jag såg hela pillet i gång, och det var f-n att se med hvilken lätthet läkaren gjorde diagnosen.

Denna, likasom de allra flesta andra stora uppfinningar, hade blifvit gjord af en ren tillfällighet.

Samme doktor hade äfven uppfunnit ett, såsom han sjelf sade mig, absolut öfverträffligt liktornsmedel. Såsom bevis på medlets kraft att borttaga liktornar och alla slags knölar för öfrigt, nämnde han, att en dam af societeten i Rio, som en dag använde medlet, kom att spilla några droppar deraf på sin mans rygg, hvilken hade puckel, med det lika glädjande som förvånande resultatet, att hela puckeln försvann inom några minuter. Hade ej läkaren i tid anländt, hade troligen hela karlen försvunnit.

Doktor Zinkanoza sade mig äfven i förtroende, att samma medel, tappadt på andra originalflaskor, var ett öfverdådigt styft härmedel, och — märckbläck! Det der

var också allt som kunde intressera mig der nere, hvar för jag reste derifrån dagen derpå.

Sjöormen.

För ombyte skull hyrde jag mig en ångbåt — det skall tusan resa tillsammans med en hop obekant folk, i synnerhet Brasilianer — och for direkte hem. När jag kom fram hörde jag af kaptenen, att de sett stora sjöormen på vägen, men, som jag aldrig varit intresserad af zoologien — du mins väl snoken i Åmål — tyckte jag att det var utmärkt bra, att de ej fallit på den tanken att väcka mig. Beckmörkt var det för resten och, som ormen lär vara kolsvart, tog det sig väl ingenting vidare ut, förmodar jag.

Skål Hedersbuss!

Regnteknikens senaste framsteg.

Nu var jag stilla en tid och dref min affär. Jag kom emellertid snart nog i tillfälle att göra en ganska god sak för stora delar af vårt country. Som du naturligtvis vet, är det stora landsdelar i Amerika, som äro nästan helt och hållet utan regn. Du vet äfven af gammalt, att vi ha s. k. regnumakare, som, genom att

arrangera starka dynamitexplosioner uppe i luften, kunna frampressa regn. Det sättet att använda dynamiten är, inom parentes sagdt, för mig mera tilltalande än herrar Ravachols et C:nis oförsigtiga försök att frampressa välsignelsebringande flöden ur den sociala luften. Ja, ja! der hemma behandla vi sådana gentleman på ett sätt som gör, att de ej hvar för sig gerna kunna få någon egentlig praktik i yrket, hvilket också gjort, att skrået ej fått någon större utveckling hos oss — men det var ej detta jag skulle tala om, utan det var om de der regnmakarnes explosioner.

Du begriper, att det der är bråkigt och bullersamt och hela systemet har derfor för länge sedan utdömts af våra romanförfattare, som ju vid flere tillfällen behöfva den idylliska landtliga friden och stillheten och allt det der. Dessutom kostar det en hop pengar och icke så sällan menniskolif. Det senare vore ej något att säga om, ty tillgången på menniskolif är i alla händelser tillräcklig i förhållande till efterfrågan.

Här är något att göra i, tänkte jag och kallade in en af mina engineers till mig. Efter så der cirka en qvarts konsultation hade jag saken klar och karlen fick gå till sitt arbete igen. Jag utfärdade genast en braskande inbjudning till ett Rain and paraply railway C:o, förstår du. Idéen var helt enkelt och naturligt den, att när det nu finnes regn i öfverflöd på somliga platser, så är det ju dårhusmessigt att producera nytt sådant, utan man tager helt enkelt der det finnes och lägger der det fattas. Som du kanske vet, dragas åskmolnen till hvarandra af den enkla orsaken, att de äro laddade med olika slag af elektricitet. Här af begagnar jag mig sålunda, att jag låter ladda regn molnen med det ena slaget af elektricitet och ett starkt åttakoppladt lokomotiv med den andra sorten och då, förstår du, följer naturligtvis molnet med, hvart man åker med

lokomotivet. Det är ju så enkelt, att hvilken bonde som helst kan begripa det. För att nu hafva moln ständigt på lager var bäst att använda Niagara, ty, som du kanske vet, är det alltid ett stort moln öfver der. Jag lät derföre anlägga en bredspårig jernväg från detta locus direkt bort till Kansas, der de behöfva regnet. För att draga största möjliga reventy af affären och för att ingifva fullt förtroende hos befolkningen i Kansas, förenade jag jobbet med en paraplyfabrik. Det säljes nu alldeles orimligt mycket paraplyer der borta, der de aldrig förr sett sådana vapen.

Som sagdt, molnen hemtas vid Niagara; men får man fatt uti några bra dylika på vägen, så tar man naturligtvis äfven dem med sig.

På ett ställe går jernvägen genom en, några tusen meter lång tunnel. Om molnen gå mycket högt, gå de utaf farten öfver tunneln och träffa lokomotivet på andra sidan, men — och ser du det är just det komiska — om de gå vanligt lågt intill maskinen, då är det f-n så stiliggt att se, huru de slinka igenom tunneln. Jag såg en gång ett sådant der riktigt saftigt, nästan svart moln gå durch och, det må jag säga, var nästan högtidligt. Det lade sig som en stor boll på cirka en half mils storlek, framför tunneln och kom ut i andra ändan alldeles som en stor korf, i hamn och häl efter lokomotivet, förstås. Ja, det var så högtidligt, så att bondgummorna i trakten gräto af rörelse, hvilket ju också i sin mån bidrog att öka nederbörden. Då sista ändan af molnet slank ur tunneln, sade det smack, alldeles som då man drar upp en champagnebutelj af motsvarande storlek.

Good Spice electric C:o.

Du minns, att jag nämnde om den der framstående läkaren nere i Rio, som hade uppfunnit magnettelefonen. Rättvisan mot det utmärkta samhälle, som har den äran att räkna mig såsom medlem, ålägger mig emellertid att utan skryt omnämna, att vi i New-York torde ha en fullt ut lika framstående naturforskare på detta område. Det är min vän, professor Tom Rackary. Han har genom ihärdiga experiment lyckats utröna, att om vissa djur, t. ex. kaniner, kattor o. d., få under flere dagar betrakta vissa saker, såsom äpplen, ostron, råttor och sådant, så tar deras hjärna en viss bismak af det betraktade föremålet. Ofantligt intressant! Eller hur? Ja, det är, rent ut sagdt, storartadt. Men ej nog härmed. Han har äfven upptäckt, att samma smak kan sättas på djurets hjärna genom att sätta dess tunga i beröring med en svag elektrisk ström, som förut genomgått föremålet. Som vetenskapliga rön betraktade äro ju dessa omständigheter i hög grad märkvärdiga?

En dag, efter det han gjort dessa stora upptäckter, kom sir Rackary helt bekymrad upp till mig och bad om en konsultation, hvilket jag, i anseende till hans bekymrade utseende beviljade. Han sade mig i förtroende, att han var rädd, att frukten af dessa storartade upptäckter skulle gå honom ur händerna, om han ej genast kunde hitta på något praktiskt sätt att använda dem. Min käre Rackary, sade jag, lugna dina upprörda sinnen; jag vill genast hjälpa dig med pillet, om du blott väntar ett ögonblick, medan jag funderar på saken. Efter cirka tre minuter hade jag det klart för

mig. Hör du, sade jag, tror du ej att det per haps skulle gå för sig att vända på hela bundten? Han stod som ett lefvande frågetecken. Jo, ser du, då du genom en viss elektrisk ström på tungan kan sätta smak på hjärnan, borde det väl gå lika bra att med en motsatt ström på hjärnan sätta smak på tungan. Jo, det trodde han visst skulle gå bra, men hvad skulle dermed vara vunnet, sade — det nötet; jag kan ej bättre säga. Naturligtvis, var mitt svar, kan du derigenom för så godt som intet sätta hvilken smak som helst på hvad som helst, t. ex. champagnesmak på vatten eller fågel-smak på vanlig mjölröra. Nu ändtligen insåg han hela vidden af detta uppslag. Jag trodde karlen skulle bli galen af fröjd; han grät och kastade sig om min hals, alldeles som en ung flicka, som vill resa till någon badort, kastar sig på farsgubben. Vore jag ej så van vid dylika tacksamhetsutgjutelser vid mina konsultationer, skulle jag hafva blifvit rörd. Nu bekom det mig emellertid ej mera, än en örfil eller ett mindre revolverskott i munnen generar en äkta amerikansk tidningsskrifvare, utan jag bad karlen ta' sitt förnuft till fånga och sätta sig ner. Vi utskrefvo genast en inbjudning till ett Good spice electric C:o of America och kommo öfverens om, att han skulle ordna jobbet under morgondagen. Nu är det hela i gång sedan ett år och ger betydlig afkastning.

Vi hafva Good spice-electric-stations i New-York, Boston, Philadelphia, Chicago m. fl. städer. Från dessa stationer utgå ledningar till våra abonnenter, som betala efter mätare. En arbetare t. ex., som vill vara sparsam, köper endast mjöl och gör deraf en sorts röra, sätter på sig den elektriska apparaten, som står i förbindelse med vårt ledningsnät, ställer in apparatens visare på t. ex. »stekt fasan» och mår som en prins eller grosshandlare; med ett ord, njuter af lifvet. Hela kaset kostar honom, utom mjölet, 2 dollars i veckan

och då kan han sätta smak på hvad som helst för en hel familj.

Skål gamle filbunke!

Elektrisk gudstjenst.

Efter som jag kommit in på det menniskovänliga området, vill jag tala om för dig en sak, som jag är viss om skall förefalla dig praktisk och värd att införas litet hvarstädes. Det är ju allmänt bekant att ej alla prester, hvarken på denna eller andra sidan atlanten äro goda predikanter, och dessutom vet man väl, huru — isynnerhet på landet — de långa vägarne till kyrkorna taga både tid och krafter i anspråk. En af mina vänner, mr Hambosse, har emellertid ordnat denna angelägenhet lika praktiskt som sinnrikt; det vill säga jag har gifvit honom en och annan vink om saken, men det är ju ingenting att tala om. Du känner till fonografens stora utveckling på senare tiden? Mr Hambosse har lyckats konstruera en s. k. jättefonograf, som drifves med ånga eller vatten eller hvad som helst. Nu förstår du, sättes en sådan der pjes upp i kyrkan och bredvid anlägges en ångmaskin, en turbin, en väderqvarn eller någon annan motor, till och med en vanlig oxvandring duger och så gör församlingen upp med någon erkänt stor och framstående predikant, som skickar ett predikoprogram hvarje sön- och helgdag samt kör sedan i gång på bestämd tid. Hvarje församlingsmedlem eller, kanske rättare sagt, abonnent, har en hörtelefon insatt i ledningsnätet samt en mikrofon i kyrkan. En sådan kyrka behöfver ej vara hvarken

uppvärmd eller möblerad. Hela inrättningen går naturligtvis lika bra, om ingen människa hör på. Genom att anbringa fullständiga telefoner i kyrkan också, kan församlingen naturligtvis äfven utföra gemensamma sånger.

Skål gamle Lurifax!

Äggkåppen.

Efter som jag nu kommit in på folkupplysning och offentliga föreläsningar och sådant der, skall jag tala om för dig om en uppfinning, som nyligen blifvit gjord af en Mr Spruddler eller hvad han hette. Jag känner ej mannen. Jo, ser du, som du vet är det ganska vanligt hos oss, att dåliga talare, som ej behaga publiken, göras till skottaflor för diverse småsaker, såsom sillhufvuden, potatis, skämda ägg och dylikt. De skämda äggen hafva nu emellertid nästan helt och hållet utträngt de öfriga småsakerna, såsom varande vida effektivare. Då det emellertid visat sig, att ovane medlemmar af publiken ofta kasta miste och sådant vanligen har till följd, att talarens ifver ökas, utom andra obehag för publiken, har Mr Spruddler uppfunnit ett slags spatserkäpp, hvilken är inrättad som en luftbössä med hvilken man kan taga noga korn på talarens ansigte och med mera kläm och bättre verkan affyra äggen. De varhliga käpparne äro konstruerade för hönsägg, men det finnes äfven en sort för barn och dessa hafva kaliber för dufägg. Jag har skaffat mig en, afsedd för gåsägg, dels emedan det är modernt med tjocka käppar nu, och dels emedan jag

ej vill hafva besvär att skjuta mera än en gång på hvarje talare. Jag nedgjorde för ej länge sedan en sådan der prisse, som, klädd i frack och hvit halsduk, höll något politiskt tal eller hvad det var för något och det var verkligen rätt löjligt att se hans min, sedan han återfått andedrägten, glasögonen och löständerna. Jag tror ej, han kunde tala mera den dagen. Hvad han egentligen talade om, vet jag, som sagdt var, ej, och det var ju också endast för att profva vapnet, som jag beredde publiken detta extra nöje. Nå ja, det hela är ju en bagatell, som kanske ej ens roar dig. Skål gamle Ajax!

En ungarls faror och lidanden.

Jag har länge sett på dig, att du velat fråga, om jag ej gift mig der borta på andra sidan atlanten. Det skulle jag nog hafva gjort, men som du förstår, har jag ej haft tid med det jobbet. Ser du, dels för egen del eller dels af omtanke för min blifvande familj, har jag ej ansett mig böra göra det förr, än jag fått litet lugnare omkring mig. Gifter man sig, anser jag, att man bör ha åtminstone någon stund på dygnet öfrig för hustru och barn. Som du kanske vet, äro amerikanskorna rysligt galna efter vackra karlar, och jag tror, att infödda svenskar särskildt falla dem i smaken; åtminstone är det min erfarenhet om saken. Denna erfarenhet har emellertid kostat mig oerhördt mycket besvär och obehag. För att förekomma allt för mycket spring och ledsamheter, har jag därför numera engagerat en gammal mamsell, lady, säger jag,

såsom sällskapsdam. Af svartsjuka och en viss inneboende energi i den vägen, som gamla ladys bruka besitta, håller hon nu de enträgnaste damerna på afstånd så pass, att jag någorlunda kan få sköta mina sysslor. Skål gamle Don Juan!)

En människa i genomskärning.

Apropos giftermål, kommer jag att tänka på olyckshändelser af annan, ehuru lindrigare art. Det var en gång i Boston. Jag såg huru en man skars midt itu af en nedfallande elektrisk kabel. Det var visserligen ganska hemskt, men icke utan ett visst intresse för den, som ej är van att se sådana saker. Några gamla Bostonbor, som ofta sett olyckshändelser af denna art, ty, som du kanske vet, är elektriciteten mycket använd i Boston, sade mig, att de aldrig förr sett ett fall liknande detta. Jag kom åkande i en vanlig hyrvagn och mötte mannen, på hvilken kabeln sedermera föll ner. Jag skänkte ej honom någon mera uppmärksamhet än de öfrige fotgängarne, hvaraf gatan vimlade, men i ett ögonblick kom kabeln från höjden och träffade mannen midt på hufvudet och — du må tro mig eller ej — skar honom midt i tu från och med cylinderhatten till och med byxorna. Den ena karlhalfvan föll genast död ner i gatan, men den andra, förmodligen den bättre hälften — stod qvar såsom slagen af förvåning öfver hvad som händt kamraten. Man kunde under ett par sekunder iakttaga alla inre delar af människan, alldeles som på de der plancherna du mins från skolan. Blodet, förmodligen stelnadt af

fasa, rann dess bättre ej och sölade således ej ner den intressanta företeelsen. Jag lät kusken genast hålla in hästarne och tog upp min revolverkamera, samt tog två plåtar med det samma. Sedan dess bär jag alltid kameran på mig, ty man vet minsann ej hvad man kan få se för underliga saker nu för tiden, då man som jag, vistas ute i stora världen. Det intresserade mig naturligtvis mycket att veta orsaken till, hvarför den ena halfvan stod upprätt, under det att den andra föll till gatan, som en ostoppad ärtkorf och blef liggande der. Polisen, som i Boston alltid är tillstädes der olyckshändelser och oordningar uppstå eller befaras kunna uppstå, tog genast hand om liket och förde det till stadens elektriska bårhus — det finnes nemligen ett särskildt bårhus för sådana, som blifvit dödade af elektriska kablar på gatorna — för att få identiteten konstaterad. En viss professor Puttler, specialist inom detta område af kirurgien, han har förut praktiserat såsom charkuterihandlande och eldare vid en elektrisk centralstation, var genast tillstädes för att studera detta öfver höfvan intressanta fall. Jag hade mot kontant erkänsla erhållit vaktmästarens tillstånd att närvara vid obduktionen, hvilken då väl, strängt taget, redan var verkställd och fick på detta sätt tillfälle att höra herr professorns lika snillrika som oväntade förklaring öfver de båda halfvornas olika beteende ute på gatan.

Jo, ser du, det är ju alldeles klart att kabeln ej kunde träffa de båda halfvorna precis på en gång, utan måste alltid hafva träffat den ena något tidsmoment före den andra. Ur den halfvan, som först blef träffad, flydde naturligtvis lifvet genast, och hvar f-n skulle det fly om ej till den andra, som stod strax bredvid. Denna, sålunda uppiggad af dubbelt så mycket lif, som vanligt, blef naturligtvis ovanligt kraftig och styf. Ja, professorn sade mig, att hade ej en naturlig död

inträddt, så hade han för sin del ej kunnat förstå hur det skulle hafva slutat.

För att göra sig all den nytta han kunde af objektet, lät han en skicklig litograf taga några hundra aftryck af genomskärningen, medan den ännu var färsk. Det gick alldeles utmärkt bra, ja vida bättre än med en vanlig hektograf.

Dessa aftryck blefvo emellertid ej riktiga, ty på aftrycken kom ju hjertat och venster hand att sitta på höger sida och tvärtom naturligtvis. Detta betydde emellertid intet, sade Puttler, ty blott man vänder sig om, när man ser på planchererna, så blir det rätt ändå.

Han skickade ett exemplar jemte bruksanvisning till hvart och ett af de förnämsta universiteten och andra högre läroanstalter inom förenta staterna. Ett exemplar sändes äfven till den komité, som håller på att utarbete en fullt pålitlig metod för afrittning med elektricitet, och som du kanske genom tidningarne sett visserligen har kommit ganska långt, men väl ändå torde hafva ett och annat att lära af en händelse sådan som denna och isynnerhet af Puttlers utmärkta förklaring af fenomenet.

En negerjury.

På tal om straff kommer jag helt naturligt att tänka på domstolar och sådana der förhållanden. Rättvisan skipas allt ganska olika på olika ställen, men maken till domstolsbeslut, som jag en gång hörde afkunnas nere i en af sydstaterna, har jag hvarken förr eller senare hört. Jag befann mig på resa egentligen för mitt nöjes skull och för att studera negerlif m. m.

Jag kom till en liten stad, der jag skulle byta om hästar för min Carrosse och tänkte fortsätta resan upp på ett rätt högt berg, som jag sett vid horisonten, och hvarifrån jag väntade mig en charmant utsigt öfver trakten. På torget var församlad en ofantlig massa folk, de flesta negrer, hvilket gaf mig anledning att fråga en svart sötunge, som stod der utstyrd i rödrosig klädning, gult lif och cinnoberfärgad hatt, hvad det egentligen var fråga om. Hon talade om att en större stöld hade blifvit begången uti stadens bränvinsmagasin föregående natt och ransakningen derom just nyss slutat, samt att juryn var församlad och om en stund skulle fälla utslag.

Jag bad den synnerligen artiga lady'n litet närmare relatera omständigheterna, hvarunder brottet skett, samt hvem som var anklagad. Detta gjorde hon med nöje.

Tjufven eller tjufvarne, antalet var ännu ej känt, hade beredt sig väg till nederlaget genom ett hål på väggen. Sjuttioåtta helbuteljer bränvin hade blifvit stulna, hvarvid dock var att märka, att 43 tombuteljer voro kvar. Hålet på väggen hade blifvit uppmätt och var ej mera än $\frac{1}{2}$ meter i diameter. Det var hvad man visste om saken och dessutom voro sex personer, alla negrer, häktade såsom misstänkta, emedan de stått och tittat i hålet på morgonen, då polisen upptäckte brottet.

Jag stod i folkmassan så der en kvarts timme, hvarefter å en balkong på rådhuset framträdde herrar jurymän, visande tänderna af pur förtjusning öfver den salomoniska dom de fällt. En af dem, synbarligen den mest belåtna, tog ut sin tuggbuss och lagade sig till att uppläsa resolutionen, hvilken under andlös tystnad afhördes af den församlade tingsmenigheten. Den lydde ungefär så här:

»Vi, härsammastädes församlade jury, hafva efter ett djupsinnigt och rättvist begrundande beslutit oss

för att fatta följande utslag, som är rättvist och godt så långt vi opartiskt förstå att dömma. Vid det förhållande, att af hålets storlek med bestämdhet torde kunna bevisas, att tjufvarnes antal ej varit mera än en, men då med lika stor säkerhet måste vara tydligt, att en person, äfven om det varit en neger, ej kunnat dricka ur så mycket brännvin, som de funna tombuteljerna ovedersägligen bevisa vara urdrucket på stället, så och då det ej kan tänkas, att äfven om han så gjort, det skulle hafva varit för honom möjligt att i det tillstånd, hvori han genom ett sådant supande skulle hafva försatt sig, han hvarken skulle hafva kunnat vara så pass herre öfver sig sjelf, att han skulle hafva kunnat lemna de öfriga buteljerna å nederlaget orörde och ej heller haft nog styrka i sina händer, att bortbära de buteljer, som nu fattas men ej blifvit tömda af honom, då han drack ur de tombuteljerna, som nu af polisen funnits kvar och det således kan anses ovedersägligen bevisadt, att tjufven hvarken varit en neger, ej heller till antalet mera än en, så måste de, som stodo och tittade i hålet om morgonen, som ju voro sex, hvilket icke är en och negrer allesammans, hvilket var lika omöjligt, ej vara de tjufvar, som i denna sak böra straffas, hvarföre juryn, som med sig såsom sakkunnige, adjungerat desse sistnämde herrar, härmed förklarar dem allesammans oskyldiga och målet af så invecklad och motsägande natur, att detsamma måste afskrifvas och förklaras omöjligt. Hålet bör tillsvidare igenmuras.»

Denna dom mottogs af den församlade mängden med den största förtjusning. Juryn och de adjungerade ledamöterna hissades och fördes sedan i triumf kring stadens gator samt erhöilo på allmän bekostnad 2 supar, en rulle tobak och 2 cigarrer pr man.

Naturligtvis ville jag ej störa den allmänna glädjen genom att försöka göra jurymännen misstänkta för delaktighet i stölden, men att saken var sjuk, tyckte

jag mig förstå, helst sedan jag fick veta, att en liknande stöld begicks i regel hvarje år och att dervid samma hål, samma jury och samma resolution användes. Skål gamle gök!

På högen.

Jag låg öfver natten på stadens förnämsta hotell och fortsatte tidigt påföljande morgon min resa upp på berget. Den resan var ganska intressant, i betraktande af det sätt, hvarpå den måste företagas. Allmänna landsvägen var nämligen slut i den der staden, och uppåt berget ledde endast gångstigar. Jag ville emellertid ej försaka bekvämligheten af min utmärkta Carosse, men att anlägga väg dit upp särskildt för detta tillfälle, skulle hafva uppehållit mig allt för länge. Jag skickade därför bud på en smed (det var en finare sådan, ty han var äfven stadens mest anlitade tandläkare) för att taga bort hjulen af vagnen och så hyrde jag stadens fyra starkaste karlar, för att användas i stället. Två voro stora och passade således förträffligt till att ersätta bakhjulen under det att de två andra, som voro mindre, fingo tjänstgöra som framhjul. Du må tro att det var många, som gjorde anspråk på att vara de starkaste, så att jag hade ganska svårt för att bestämma hvilka fyra jag skulle ta. Svårigheten låg ju hufvudsakligen uti att uppställa någon viss norm, efter hvilken valet skulle ske. Att sjelf brottas med dem ansåg jag vara under min värdighet och att låta dem sins emellan tas', ansåg jag skulle utmatta dem för mycket, så att de sedan ej skulle kunna vara mig till den nytta, jag åsyftade.

Jag funderade en stund på saken och fick som vanligt en ljus idé. Jag valde, såsom helt naturligt var, de fyra, som voro mest hjulbenta.

Berget, som jag skulle bestiga, var åtskilliga kilometer högt, så att hästarne voro nästan uppgifna af trötthet, då vi nådde toppen. Oaktadt jag lät kusken köra i rätt skarp traf, drog det ut öfver en timma.

Mödan blef emellertid rikligen belönad, ty det måste jag tillstå, att en sådan utsigt och en sådan vegetation, som der tjuste mina blickar, får jag aldrig se mera.

Öfverst på toppen stod en träbänk, men förmodligen hade stället aldrig varit besökt af någon människa före mig, ty jag kunde ej se att några namn eller andra menliga symboler voro inskurna i bänken. Jag skar naturligtvis genast in mitt namn och likaså gjorde kusken. Negrerna satte sig rundt om bänken och beto i densamma, så att ett märke efter hvars och ens tandrad uppstod. Det sättet att åsätta saker bomärke, användes allmänt i dessa trakter och är ganska beqvämt. Ingen har lika bett med en annan och hvar och en känner naturligtvis till sitt.

Utsigten var som sagt bedårande. Norrut såg man 24-våningshusen i Chicago, Niagara, Beringssund och sådana ställen, i öster och vester framskyntade Eifeltornet i Paris och porslinstornet i Peking, och i söder såg man, visserligen ej tydligt, men åtminstone ett starkt sken och rök af eldslandet. Jag tog naturligtvis fotografier åt alla håll, två plåtar åt hvarje. Ja, jag glömmmer aldrig denna syn.

Hästarne, ja till och med negrerna tycktes njuta af detta storartade natursceneri, hvars make man — det svär jag på — ej får se hvarken i gamla eller nya världen.

Och vegetationen sedan!

Bergets höjd öfversteg naturligtvis snögränsen flere

gångar, men det oaktadt växte der de mest tropiska växter; ja, jag går så långt för att ej ljuga, att de voro tropiskare än några hittills kända arter.

Russin, sviskon och makaroner växte här som ogräs.

Detta låter nu för dig, käre bror, såsom öfverdrifvet, men ser du, det som allt annat har sin naturliga förklaring. Jag har nämligen sedan fått veta, att hela berget är en enda stor kompost, härledande sig från en af fornverldens gigantiska ödlor.

Denna ödla var kolossalt stor och lefde mest i jorden under rishögar och dylikt, alldeles som våra vanliga ödlor, men kunde tillika flyga, och se deraf förklaras ju bergets både höjd och ofantliga fruktbarhet.

Att berget var af det ursprung jag nu nämnde, bevisas — om jag tänker rätt på saken — af den oerhörda massa stora tordyflar, som allmänt förekommo deruppe. De voro som vanliga spädgrisar och hade ungefär samma läte. När de flögo, surrade det som i ett ofantligt stort bomullsväfveri och det var då ej heller underligt ty vingarne gingo, om jag såg rätt, många tusen hvarf i sekunden.

Som jag ej hade annat än en vanlig revolver med mig, lät jag ladda en af hjulbössorna och gaf den mest närgångna några skott i peruken, men utan annat resultat än att han blängde ovanligt ondt på mig, och då ansåg jag det ej vara skäl uti att fortsätta den sporten längre. Kulorna studsade naturligtvis mot hans skal. ↗

Om jag hade haft några passande insektnålar på mig, skulle jag hafva tagit ett par exemplar med mig, för att skänka till muséerna i New-York och Åmål.

Jag skulle hafva stannat längre der uppe på berget, om jag ej varit rädd för att negrerna skulle föräta sig af de ovanligt saftiga makaronerna, men farhågan härför gjorde att jag beslöt göra uppbrott så fort som möjligt.

För att under nedresan sitta mera bekvämt lät jag bak- och framhjulsnegrerna byta plats. Under denna nedresa hörde jag ofta starka dån liksom af en aflägsen åska, kommande från bergets innandömen, så att jag misstänker starkt att berget var af vulkanisk natur. Hvad vore väl för öfrigt mera naturligt, ty som du väl vet utveckla ju vanliga små komposter en viss värmegrad, då de bränna, och då är det ju klart att en hög af sådana dimensioner som denna, som legat och bränt ihop under millioner år, så småningom skall öfvergå till vulkan.

Något utbrott hade emellertid, enligt hvad notarius publicus i den lilla staden vid bergets fot upplyste, ej egt rum i mannaminne, men dånet hade dock tilltagit år från år, så att man lefde i ganska stor oro i staden för hvad som komma skulle.

Utställningsnummer i Chicago.

Nå du! du har väl hört talas om de senast uppfunna stora sensationsnumren, som skola uppföras vid verdensutställningen i Chicago nu till sommaren?

En viss mr Jimstone skall arrangera stora jordbäfningar, till hvilka man kan få tillträde mot en viss måttlig afgift. Flere stora och små hus skola för ändamålet uppbyggas på en stor öppen plats utanför Chicago. Området, hvarå dessa hus stå är systematiskt underminerad med dynamit, hvilken kan antändas i småportioner medelst elektriska ledningar. Genom att noga afpassa dessa minor, kan man försätta marken i en

jordbäfningsliknande rörelse med åtföljande dunder, byggnadsras m. m.

För dem, som vilja taga plats inuti husen, tillhandahålles särskilda dräkter af tjock gummi, hvilka skola hindra dem att blifva ihjälslagna.

Öfrige deltagare i nöjet få fritt spatsera omkring på området, som kommer att inhägnas med ett högt staket.

Midt på området kommer att arrangeras en artificiell vulkan, som under jordbävningarne skall utslunga sina eldmassor och sålunda illustrera det hela. Platserna inuti husen och i närheten af vulkanen blifva naturligtvis mycket dyrare än de andra.

Det hela är mycket storartadt tilltaget och kommer ovilkorligen att locka mycket folk, isynnerhet sådana, som ej förut på nära håll sett en jordbävning.

Jag har hört sägas, att utställningsstyrelsen dock har ålagt mr Jimstone, att deponera en summa af en million dollars, för att ersätta möjligen uppstående olycksfall samt för att gräfvä fram dem som komma under byggnadsrasen, för den händelse deras anhöriga så önska. Under sådana förhållanden är ju affären fullt honnett.

Den der som tänker anordna en cirkus för lokomotivsammanstötningar, har du naturligtvis hört talas om, men tågsammanstötningar äro ju så vanliga, att det utgör säkert ej något lockande för de fleste, som besöka utställningen. Nej, något sällsyntare eller om möjligt ännu våldsammare måste det vara! Detta har mr Smock uppnått i sitt storartade projekt, att anordna en sammanstötning mellan en stor atlanterångare och ett expresståg, båda i full fart.

Huru detta egentligen skall ske, har jag ej fått reda på ännu, men att saken blir af och kommer att helt och hållet slå lokomotivsammanstötningen ur brädet, är ju klart som dagen.

Du tycker måhända, att redan detta är storartade projekt, men hvad skall du då säga om sjelfva glansnumret.

Som du vet, firas denna utställning egentligen till minnet af Columbus och Amerikas upptäckande — af honom förstås — ty nog var Amerika upptäckt långt före hans tid, men af hvem, se det är ej ännu utrönt.

Du kanske också har hört talas om att en herre nere i sydstaterna är den lycklige innehafvaren af Columbus' jordiska kvarlevor och att han erbjudit Förenta staterna att köpa stofthyddan, för om jag minnes rätt 75,000 dollars. Nu har emellertid bildats ett company, som ärnar inköpa de der rara sakerna, för att — blif nu ej häpen om du kan låta bli! — om möjligt sätta lif i dem och låta den verklige Columbus lifs lefvande uppträda på utställningen.

Ett stort pris bör derföre utfästas till den, som realiserar denna tanke, som i sitt slag är lika storartad som enastående. Att till det yttre få Columbus så pass reparerad, att han kunde presenteras för publiken, torde ej möta några större svårigheter, ty flere hårmedels- och balsamfirmor hafva redan erbjudit sig att iordningsställa hårväxten och huden i fullt brukbart och presentabelt skick och att sätta in rörliga emalj-ögon och prima löständer samt en fonograf som talar, är ju småsaker nu för tiden; men se detta är ej companyt belåtet med, ty det blir ju ändå ej den verklige lifs lefvande Columbus, utan endast en marionett.

En firma, som gör i lifselexirer, har haft en agent der, men sedan herr agenten tagit kvarlevorna i betraktande, var han nog hederlig att förklara såsom sin mening, att firman för närvarande ej innehade *sådan* elixir, som skulle behövas för detta ändamål.

Nu har emellertid en af Amerikas störste homöopater tagit saken om hand, och lyckas ej han, så

torde ej heller någon annan göra det. Du vet väl att homöopaternas teori är den, att lika botar lika eller ondt skall med ondt fördrifvas, och att deras starka sida är att använda ytterst svaga doser. Således om en person är sjuk af för mycket supande, så ger man honom blott en liten, liten sup till, så blir han bra. En, som lider af till exempel kräfta, tar en ytterst liten sådan, eller — kanske ännu bättre — en råka, för att bli frisk och så vidare.

Således för att bota en person, som, såsom Columbus, lider af den åkomman som kallas lekamlig död, han skall botas med litet död till, och dermed är allt behof af lifselexir och dylikt undanröjdt, och man är hänvisad till endast döda ting, ja döden sjelf, för hans botande, hvilket ju måste medföra den en gifven fördel. Att åstadkomma en sådan ofantligt liten dosis död, är emellertid ej så lätt, ty öfverallt förekomma dessa baciller och bakterier, som sätta lif i allt, äfven det minsta grand.

Homöopaten i fråga, har emellertid nu trott sig finna, hvad han så länge sökt, men hvar detta skett och hurudant det ser ut, är hans hemlighet.

Men enligt hans teori, skall man naturligtvis ej heller behöfva så mycket af Columbus' stoft, som finnes i kistan, utan en mycket ringa dosis deraf lär vara alldeles tillräcklig. Det är blott af vigt att få det lilla som skall användas, taget från alla delar af stofthyddan, ty annars torde den framträdande Columbus ej blifva fullt normal,

Homöopatens förslag är derföre att låta hela stoftet gå genom en qvarn och derefter ytterst väl blandas i en roterande tunna, så att man är fullt säker på att i hvarje kubikcentimeter af massan ha atomer på alla kroppens delar med.

Om nu detta lyckas så är det ju klart som dagen att man af hvarje kubikcentimeter kan göra en Colum-

bus och således kanske den häpna världen får skåda den store upptäckaren och riddersmannen Columbus lifs lefvande i flere tusen exemplar.

Ja, ja! den som lefver får se. Inom homöopatien kunna små ting åstadkomma stora verkningar, så att detta vore väl ej så mycket att från den vetenskapens ståndpunkt förvåna sig öfver, men nog skulle det göra ett oerhördt intryck på den stora okunniga massan och kanske ännu större på alla dessa Columbussar, som finga se alla nyare tidens uppfinningar, hvaraf de sjelfva utan tvifvel voro den förnämsta.

Mera homöopati.

Att homöopatien emellertid ej är något att skämta med, det vet jag, ty den har alldeles säkert botat mig från sjösjuka under en resa, som jag förra sommaren gjorde mellan New-York och Panama.

Vi voro några hundra passagerare ombord och fartyget rullade ganska betänkligt. En af passagerarne, som var afsedd att bota sjösjuka. Hvad det egentligen var för något, ville jag af grannlagenhetsskäl ej fråga; för mig var nog att veta grundsatsen, »lika botas med lika».

Den vänlige gentlemannen frågade: Om ni andra ville ha litet af medicinen för att kunna motstå den otäcka sjösjukan, och hvem ville ej det? Det voro alla med om.

Innan jag tog in mina piller frågade jag mannen huru stark utspädningsgrad det var, och fick till svar: »endast 10:e potensen», det vill säga: en droppe läkemedel är utspädd med 99 droppar vatten, en droppe

af detta med nya 99 droppar vatten och så vidare 10 gånger. Han sade mig, att det var visserligen en ganska stark medicin, men att han äfven hade med sig samma medicin, utspädd till 30:de potensen. Den potensen tyckte emellertid jag var för svag, så att för att gå en medelväg, tog jag den medicin han gaf mig och kastade den i hafvet akterut, och dagen derpå, då jag kunde vara viss om, att medicinen riktigt hade blandat sig med hafsvattnet, lät jag för-ut hemta upp en pyts vatten, hvori jag doppade en sockerbit och tog in. Jag undgick också helt och hållet sjösjukan.

I allmänhet var helsotillståndet ganska godt ombord hela resan. En och annan hade visserligen litet känningar, men det kom sig deraf, sade medicinmannen, att de fått för starka doser och gick äfven snart öfver.

Skål gamle arrakspudding!

Panama.

Den der resan har jag ju alldeles glömt bort att tala om för dig. Resans mål var ej mer och ej mindre än Japan och Kina. Vi voro några stycken vänner, som hade kommit öfverens om att resa dit, dels för att se oss om och dels för att göra affärer och utbreda civilisation bland de der lustiga kurrarne, ty, säga hvad man vill om hela patrasket, roliga att se på och prata med, det äro de i alla fall.

Vi togo vägen öfver Panama för att få tillfälle att bese de storartade kanalarbetena, som kostat så okristligt många millioner francs.

Näset der borta är ej synnerligen bredt. Då man stod på högsta punkten kunde man mycket väl se den

utstakade kanallinien hela vägen. De utförda arbetena voro emellertid mycket svåra att få syn på. Ingeniörerna gingo emellertid der borta och dels räknade kubikinnehållet af det som var kvar att gräfvä ut och dels qvitterade sina afföningar. Jag frågade dem helt vänligt huru de tänkte att detta skulle sluta samt hvad deras mening var om saken; men det sade de sig ej ha någon skyldighet att lägga sig uti, utan öfverlemnade hela den saken till bolagets styrelse.

Jag skref genast till styrelsen och anmälde dessa förhållanden samt gaf dem några råd uti huru de borde bära sig åt för att äntligen få hål på det der väl-signade näset.

Den, som sett med hvilken energi och ifver folk kasta sig på att gräfvä efter guld, der de icke ens bestämdt veta om det fins något, kan lätt räkna ut, att om det är med visshet kändt, att guld verkligen finnes på ett ställe och att det står hvar och en fritt att gräfvä efter det, så kan man vara lugn för att gräfvare ej skola saknas.

Mitt förslag till Panamanäsets genomgräfning grundade sig på denna sanning. Jag föreslog dem att på t. ex. hvar 100:de meter af linien genom rör, som borrades ner i jorden till det djup kanalen skall ha, nedhålla smält guld till några hundratusen dollars värde samt taga vittnen på, att så skedde. Derefter skulle rören uppdragas och hålen få gå igen. Om nu bolagets styrelse ville stå på bolagets bästa kunde möjligen guldets något uppblandas innan det häldes ner i hålen. Det ansåg jag emellertid ej att jag behöfde lära dem.

Hela detta arbete kunde vara gjordt på några dagar, och jag är öfvertygad om, att det ej skulle dröja många veckor förr än kanalen var färdig att trafikera med de största emigrantångare.

Mitt förslag har synbarligen accepterats af styrel-

sen, ehuru väl ännu ej mera än första afdelningen af arbetet är gjordt.

Man måste hafva begått den oförsvarliga blundern, att ej taga vittnen på, när guldet hälldes ner, ty gräfvare ha ej ännu inställt sig i tillräckligt antal.

Att guldet ligger der är dock alldeles säkert enligt hvad berättas från väl underrättade kretsar, ty hvart skulle det annars hafva tagit vägen?

Stilla Ocean.

Jag och mina följeslagare gingo till fots öfver näset samt läto sedan för vår räkning förhyra en ångare på andra sidan för att föra oss öfver Stilla Oceanen till Kina. Det var den behagligaste sjöresa jag någonsin gjort.

Vattenytan var hela tiden stilla som en spegel, utom på de ställen, der någon fisk slog. Det är allt bra besynnerligt, att ett så stort haf kan vara så lugnt, ehuru det naturligtvis stormar der likasom på andra ställen. Jag har, besynnerligt nog, aldrig hvarken i skolan eller sedan hört någon förklaring på detta, i mitt tycke något märkvärdiga förhållande, och jag tror verkligen, att de lärde stå undrande och spörjande inför detta faktum.

Jag har emellertid nu listat ut hela hemligheten, förstår du. På Stilla Oceanens botten, som naturligtvis har den allra största likhet med det närbelägna Amerikas fastland, finnes naturligtvis stora oljekällor, och då man vet huru litet olja kan dämpa vågorna på stora områden, är det ju alldeles tydligt att några stora oljekällor äro alldeles tillräckliga att dämpa hela detta

haf. Jag har, sedan jag kommit att tänka på detta, tänkt att genom oljeledningarna göra alla både haf och insjöar lika angenäma för passageraretrafiken. Efter några dagars resa hade vi land i sigte.

Kina.

Vi lade till vid en stor grann kaj af kinesiskt porslin, som löper utefter hela kusten och å båda ändar står i förbindelse med kinesiska muren, äfven den af porslin.

I midten af allt detta bor kejsaren, hvarför det hela också fått namn af midtens rike.

Denne kejsare anser sig vara solens broder och månans kusin, hvadan öfrige regerande furstar, som ju alla äro kusiner, åtminstone äro sysslingar och pysslingar till dessa våra celebra himlakroppar.

Kina torde vara det tätast befolkade land på jorden, ty icke blott all landbacke är full af folk, utan äfven floderna och sjöarne äro betäckta med boningar.

Vi gingo omkring några dagar och armbågade oss fram bland mängden, hufvudsakligen för att lära oss språket, som är ganska svårt att begripa, om man såsom vi aldrig förr hört det talas, utan endast sett det skrifvet på tépäsar och dylika kolly.

Det dröjde allt några dagar innan vi kunde meddela oss med de mera bildade, och jag tror en hel vecka förgick innan vi kunde förstå oss på den massa provinsialismer, som talas i alla det stora rikets olika landsändar. Så snart jag, som sagt var, var herre öfver språket, ansåg jag det för min skyldighet att göra uppvaktning hos hans kejsarliga majestät, Tvi tschung

tjo hej, eller hvad i all verden det var han hette. Jag lade ej namnet så noga på minnet.

I Kina finnes hvarken jernvägar, ångbåtar eller andra fortskaffningsmedel, utan der går man helt enkelt till fots eller låter bära sig i ett slags bärstolar af ris och bamburör.

Deremot drifvas bärarne med små ångmaskiner som sitta fästade på ryggen på dem och som verka direkt genom kopplingsstänger på fötterna, hvilka derigenom sättas i en rent af fabelaktig hastighet. På detta sätt spetade vi i väg en 12 à 13 mil i timmen och voro efter ett par dygns marsch strax utanför det kejsarliga palatset.

På litet afstånd såg det hela ut som en upp- och nedvänd större servis af kinesiskt porslin.

Palatset mätte flere mil i omkrets och var rundt om omgifvet af förnäma kineser, s. k. mandariner, som äro statens högste embetsmän och alla räkna släktskap med kejsaren.

Dessa mandariner i yttersta kretsen kallas mandariner af lilla hornknappen. En trappa högre upp är en ny kretsgång omkring palatset, äfven den flere mil lång. Här vistas alla mandariner af stora hornknappen, hvilka äro närmare släkt med kejsaren än de förstnämnda. På detta sätt fortsätter det ända till toppen eller som det äfven skulle kunna kallas, samhällets höjder. Efter stora hornknappens mandariner kommo de af lilla och stora zinkknappen, vidare kopparknappen, silfver-, guld-, elfenben-, rubin-, smaragd-, topas-, diamant- o. s. v.-knappen.

Bärarne stannade vid stora ingången och öfverlemnade oss till en tjänstgörande kammarherre, mandarin af lilla hornknappen, för hvilken vi presenterades. Jag tror han hette Tsi fu ling.

Denne var en mycket artig man. Han presenterade oss genast för sin närmaste granne af manda-

rinerna af lilla hornknappen, hans och kejsarens höge släkting, Mums Tvi Fan.

Denne man var, om möjligt, ännu artigare och hade äfven han den artigheten att föreställa oss för sin närmaste man, mandarinerna af lilla hornknappen m. m., Hutsch I Säng.

På detta sätt gick en god del af dagen innan vi ens hunnit bli bekanta med tiondedelen af mandarinerna af lilla hornknappen. Alla voro emellertid ytterst artiga och alla tyckte det var roligt att se oss. Detsamma tyckte äfven vi att börja med, men då det slutligen blef omöjligt att komma ihåg namnen på alla dessa älskvärda flintskallar, började jag se mig om efter någon genväg upp till hans Majestät.

På derom framställd fråga svarade emellertid en af de goda mandarinerna af lilla hornknappen, att några genvägar ej äro tillättna i det himmelska riket och allra minst i närheten af tronen.

Vi måste således låta oss presenteras för och trycka händerna på samtliga mandariner, en ära, som visserligen i och för sig är så stor, att vi borde varit nöjda långt innan vi hunnit halfvägs.

Slutligen tryckte jag händerna på den siste, han som var kejsarens köttslige tvillingbroder och vistades i förmaket utanför audienssalen. Af pur glädje att hafva gjort undan hela detta jättearbete lade jag hans namn på minnet. Han hette King Tsching Tschung Tsing chi Kao-ts Muts I Mato och var mandarin af allra största, 527-kantiga briljantknappen, hvilken han också höll i hand, då han helsade mig välkommen.

I min förtjusning föreslog jag att lägga bort titlarne med honom.

Det mätte emellertid aldrig någon förut hafva gjort, ty den gode mannen förstod synbarligen ej hvad jag menade. Han sade att, ehuru han ej hade fullt klart för sig hvad jag menade, hoppades han, att det ej

kunde vara annat än godt och bad mig emellertid att ej under mitt besök i palatset vidare göra några framställningar i denna anda.

Jag tror, förstår du, oss emellan sagdt, att han nog begrep saken, men var för stursk, den inbitne filuren.

Han öppnade de stora praktfulla flygeldörrarne af äkta porslin och jag stod ansigte mot ansigte med den störste af alla kusiner.

Han satt på en hög pyramid, ungefär som en upp- och nedvänd tekopp af finaste porslin. Öfverst på toppen satt han med armar och ben korslagda samt klädd i de dyrbaraste kläder och ädelstenar, som kunnat anskaffas från Asiens alla kanter. Jag höll på att bryta nacken af mig då jag skulle se på honom.

Att tala till honom försökte jag aldrig och det är för öfrigt ej tillåtet för någon annan än mandarinerna af den allra största 527-kantiga briljantknappen.

Ett visitkort försökte jag singla upp till honom, men det låtsades han ej märka.

Jag gick rundt om och betraktade noga hela staden, hvars värde jag tror mig utan öfverdrift kunna uppskatta till ett par milliarder dollars.

Nu stack min vän King Tsching Tschung Tsing chi Kao-ts Muts I Mato in sin rakade skalle och förkunnade mig genom en betydelsefull gest med båda lillfingerne, att audiensen var slut.

Han nämde för mig, att artigheten nu kräfde, att jag åter skakade hand med samtliga mandariner och dervid sade hvar och en adjö på landets språk samt med upprepande af hvars och ens titlar och namn. Att icke göra detta var att förolämpa kejsaren, och den, som förolämpar kejsaren, kommer icke med lifvet ur palatset, utan öfverlemnas utan nåd och förbarmande till ihjälpskning på fotsulorna.

Jag blef stum af fasa vid denna underrättelse och måtte hafva uppväckt medlidandets känslor hos den

store mandarinen, ty han lofvade att för den händelse jag hade glömt namnen, skulle han, om jag så ville, räkna upp dem med detsamma.

För att vinna tid lät jag honom gå på med det.

Det dröjde emellertid ej länge innan jag hade hittat på hur jag skulle komma ur denna etikettsknipa.

Till all lycka erinrade jag mig, att jag hade min allra nyaste resfonograf på mig. Jag tog fram den och bad den genomhygglige kinesen att börja från början igen, hvilket han lofvade att göra när han slutat första uppläsningen, »ty», sade han, »det vore en missfirmelse mot kejsarens släkt att icke nämna alla, då man nämner en.»

Jag bad att få lägga mig till hvila medan han rabblade upp hela släkten.

Genom en mycket lätt begriplig gest med båda tummarna gaf han mig tillåtelse att gå till hvila.

När han kom till Tsi Fu Ling, som jag vill minnas den förste mandarinen af lilla hornknappen hette, var det emellertid S:t Dahlford, som ställde in sin fonograf och tog sedan in hela klungan i det utmärkta instrumentet.

Nu var det naturligtvis ingen konst att språka med herrarne hela raden utefter, och allt gick nu också som en olja.

Jag gör aldrig mera om det der besöket!

Det lär höra till etiketten inom palatset, att kejsaren, om han någon gång vill gå ut, skall uppfylla samma anspråk som ställdes på mig, så vida han någonsin åter vill komma in igen. Nuvarande kejsaren lär emellertid aldrig ens försökt att gå ut.

Alla ansökningar från folket och alla kejsarens svar skola gå från mandarin till mandarin fram och åter hela raden utefter. Det hela är på så sätt ett slags lefvande telefon.

Just som jag var färdig att lemna palatset kom en kejsarlig order om, att hos mig, som var en kunnig och berest man, anhålla om ett råd uti en mycket riks-viktig sak.

Saken var nemligen den, att kejsaren hade stora bekymmer om, huru hans rike vidare skulle kunna bebyggas nu, sedan alla sjöar och floder voro öfverbyggda och tätt bebodda af flitige undersåtare.

Eftersom jag nu var allmänt känd inom palatset ville jag visa dem en tjänst och gjorde därför på stående fot upp ett förslag till det stora rikets utvidgning. Denna storartade plan, som jag nästan skulle vilja kalla snillrik, grundade jag på kinesernas förnämsta husdjur — hönsen. Innan jag lemnade Kina var jobbet redan i gång och, som jag kunde se, med utmärkt resultat.

Utmed kusten lät jag anlägga en slags transportabla hönshus, fyllda med de allra utmärktaste värphöns.

Här värpas alldeles kolossalt med stora ägg. Dessa urblåsas, så att skalen ej förstöras och de små hålen igensätts med vax. Gulan och hvitan tappas på buteljer och säljes till folket, hvaremot äggskalen läggas i hafvet. Sålunda bildas ett tjockt lager af tomma äggskal, hvarpå bredes afskråde från hönshusen och på så sätt bildas nytt land undan för undan. Hönshusen flyttas ut och så går det så länge man behagar.

Jordmånen blir den allra ypperligaste och här och hvar lemnas ett hål för att pumpa upp vatten dels för saltberedning och dels för vattning af fälten. Landet besås med ris allt efter som det blir färdigt och inneväanarne bosätta sig i hyddor, som stå på höga stolpar för att ej borttaga någon del af det fruktbara landet. På taken af dessa hyddor odlas té och opium samt drifves en betydlig biskötsel.

Man kan naturligtvis lätt räkna ut när det nya landet skall räcka fram till Amerika; det är ju endast en tidsfråga.

När kejsaren fick höra detta förslag, lär han hafva blifvit till den grad förtjust, att han med en lätt begriplig gest med båda lilltärna lät utnämna mig till mandarinernas stormandarin af det förgyllda hönsägget, hvilken utmärkelse jag emellertid tills vidare undanbad mig, ty denna värdighet kräfver, att jag flyttar in i det kejsarliga palatset och slår mig ner der, ständigt bärande i min hand de dyrbara attributen af min höga värdighet.

På vägen från kejsarliga palatset mötte jag det stora rikets krigsmandarin, som just skulle gå upp och inlemna ett förslag till stärkande af rikets försvarskrafter.

Jag bad att få se på förslaget. Det var i sin enkelhet makalöst, ty han föreslog helt simpelt att afskeda hela armén, utom krigsmandarinen samt sälja all krigsmaterielen, »ty», säger han, hänvisande till en sifferkalkyl i slutet af inlagan, »det skulle för till och med jordens största nation fordras öfver hundra år för att skjuta ihjäl alla nu lefvande kineser, äfven med användning af de allra förnämsta repetergevär, och då vidare hvarje kines i medeltal ej lemnar efter sig mera än den jordlapp han står på, och de kläder han bär, hvilket allt under nu gällande krut- och blypris ej torde uppgå till skottets värde, bör det icke falla något folk in att bekriga oss, men äfven om någon skulle göra sig skyldig till en sådan dumhet, skall han snart tröttna derpå, då det i alla fall i Kina dagligen födas flere personer än en stor armé kan hinna döda pr dag. De stupades mängd skall dessutom snart göra hvarje framryckande omöjligt, hvadan desse äro vår säkraste och på samma gång billigaste armé». Slutligen anmärker han att detta förslag är grundadt på — om man så vill — allmän värnepligt.

Förslaget är äkta kinesiskt — praktiskt och antogs väl med nöje af kejsaren, kan jag tro.

Jag lemnade kort derefter Kina, i det goda medvetandet, att genom min storartade uppfinning hafva gifvit upphof åt och lefvebröd med ägg till för många millioner flitiga innevånare.

Japan.

Jag begaf mig genaste vägen till Japan.

Mina reskamrater hade ej tid att följa med dit, utan de togo ångbåten och reste direkt hem igen.

Jag beslöt mig för att använda ett äkta kinesiskt fortskaffningsmedel, för resan till Japan. Det bestod helt enkelt uti ett par rätt långa, men mycket smala vattenskidor af bamburör. De der skidorna gå alldeles obegripligt lätt och blott man passar på god vind och håller ut rockskörten, kan man på detta sätt komma fram lika fort som vinden sjelf. Kineserna ha, som du vet, mycket vida kläder, så att de behöfva ej särskildt stå och hålla uti skörten, som jag måste göra, ty jag var helt rätt och slätt klädd i bonjour och cylinderhatt. Man måste nemligen vara klädd i visitdrägt, då man kommer till Japan, ty det är ett land med civilisation nu för tiden, må du tro. Der finnes både jernvägar, telegrafer, försäkringsbolag, frälsningsarmé, goodtemplare, elektriskt ljus, nykterhetstalare och varitéater.

Jag kulade öfver på några timmar och landade just vid en badort, till dervarande gästers stora förtjusning. Der var för tillfället välgörenhetsbazar anordnad och jag skänkte genast mina skidor till en vinst vid tombolan.

Sällan har jag sett ett land så uppfyllt af sköna qvinnor, som detta. Hvar man gick inåt landet, såg

man små, de allra näpnaste damer sitta på marken och spegla sig i källorna. De målade sina kinder och ögonbryn och putsade sina ovanligt små händer hela dagarne. Hade de ej varit så välsignadt många och lika hvarandra, skulle jag säkert hafva blifvit kär i någon eller några af dem.

Af en affärsvän, som jag träffade i en af sjöstäderna, blef jag inbjuden att deltaga i ett jagtparti. Det var fråga om att jaga sjöfogel, och han sade mig, att jag skulle få vara med om något, hvars motstycke hvarken jag eller far min varit med om.

Min vän — han heter Mutz Hito och är bland annat chef för kejserliga jagt- och djurskyddsklubben, hade utom mig inbjudit ett trettiotal förnäme japaneser till jagten.

Vi samlades på utsatt tid och ställe; jag beväpnad med bössa, något som alla de andra saknade. Jag såg på hela samlingen, huru de grinade i mjugg åt min bössa, men jag lät mig ej förbluffas, helst som jag trodde, att deras bössor skulle komma skickandes från något gemensamt förråd eller dylikt, och detta så mycket mera, som jag ännu ej såg till några hundar heller.

Nu kom min vän Mutz och delade ut till hvar och en en liten korg och en säck samt sade till mig: »lägg ifrån dig bössan, ty nu skall jagten börja».

Jag gjorde som han sade och försökte se ut, som jag varit med om sådant allt sedan jag var barn!

Jag gjorde som de andre.

Vi togo gräs och torf vid sjöstranden och öfverdrogo dermed de små korgarne utvändigt, sedan klädde vi af oss, togo säckarne under armen och korgarne på hufvudet samt tågade sålunda i ett led tillbreddes ut i sjön, tills vattnet räckte oss till hakan. Der stodo vi en stund och nu började några stycken af sällskapet, som särskildt voro kunniga i yrket, att locka på sjö-

fogel. Inom 5 minuter var vattnet framför oss så godt som svart af sjöfogel af allra bästa beskaffenhet.

Detta kunde man se genom korgarne.

Foglarne trodde väl att alla dessa gräsbeklädda korgar voro något slags land eller dylikt, hvori några af deras ungar fastnat, ty de kommo alldeles tätt inpå oss och började hacka i korgarne.

Nu tog man blott den ene efter den andre i benen och stoppade den i säckarne tills de blefvo alldeles fulla, då man gick i land och tömde dem. På så sätt kunde man hålla på så länge man ville. Foglarne skrämdes visserligen för hvarje gång man gick upp, men kommo genast igen, då yrkesjägarna började locka.

Foglarne skänktes bort till stadens fattige, hvilka till en stor del lefva af de storjagter, som Mutz ställer till så här emellanåt.

Det der sättet att jaga fogel skall du ta' och försöka, ty det går bestämdt bra äfven i gamla Sverige.

Jag tycker att det skulle kunna blifva en särdeles gouterad sport vid badorterna. Det är ju ingenting som hindrar att man använder simdrägt, så att både damer och herrar kunna vara med.

Jagten var som sagdt slut och vi klädde oss samt intogo en utmärkt middag hos min vän Mutz. Efter en sådan jagt må du tro, att en fin middag smakar. Det var på denna middag jag lärde mig äta svalbon. Ostron är nog läckert förstås, men hvad är det i alla fall, mot svalbon! De ha en smak så genomgående hög och fin, att det är knappt en på tio af dem som äta dem första gången, som uppfattar den förr än han blir gjord uppmärksam derpå.

Att beskrifva smaken med ord vill jag ej åtaga mig, men du kan ju försöka tänka dig något midt emellan ostron, gammal ost och melon, med en massa bismaker efteråt, vexlande och aftagande i den ljufligaste harmoni. När man äter boen, får man lof att noga

se efter att det ej är ungar i, ty det förderfvar smaken totalt. Jag tror att de kokas i olja och serveras sedan kalla med litet sparrisknopp och muskottblomma.

En japansk gentleman.

Under denna middagen, som jag nyss talade om, kom jag att till en af mina bordsgrannar, som mycket berömda svalboens utmärkta egenskaper, framkasta den frågan, om de också äro lättsmälta. Han sade mig, att de äro den lättsmältaste af all föda; ja, han gick så långt, att han påstod, att de svalbon han nu ätit, redan voro smälta. Då jag förvånade mig häröfver, reste han sig från bordet, och i det han gick ut i ett angränsande rum, sade han: »Om ni kommer efter mig om ett par minuter, skall ni sjelf få öfvertyga er om sanningen af mitt påstående».

Ehuru jag ej kunde förstå, hvad detta skulle betyda, gick jag in i rummet, som han hade sagt, och kan du tänka dig en sådan gentleman! der låg han på ett bord med uppskuren mage, död naturligtvis, och detta endast för att visa mig den vänligheten att direkt få se matsmältningens gång i hans inre.

Det var alldeles sant, som han hade sagt, och jag ansåg mig på den grund kunna äta ett par bon till.

Ingen af sällskapet förvånade sig det ringaste öfver denna utomordentliga artighet. Värden föreslog endast hans skål och ringde på domestikerna, hvilka buro hem hans stofthydda till hustrun och barnen.

Japanska råttor.

Japanerne äro ett intelligent folk.

Det finnes ofantligt mycket råttor i Japan, och der anses den ega det största snillet, som kan hitta på den bästa råttfällan.

Den bästa hittills kända är uppfunnen af en, som heter Hit Murso Fjasco, och är så inrättad, att den dödar icke blott de råttor, som komma i den, utan den förmår, innan detta sker, aflocka de olycklige sådana klagoskri, att hela deras slägt inom kort infinner sig för att bistå, och blir då äfven den dödad. Sedan får fällan sjelf alla offren och levererar skinnen färdiga för bundtmakaren. Kropparne hängas upp på snören och hemtas der af gamarne.

Kejsrerliga jagt- och djurskyddsklubben har på den grund att råttor äro skadedjur, ansett sig böra prisbelöna denna fälla.

Här i landet skulle den ej få användas.

Jag greps helt naturligt af de arma oskyldiga djurens qual till den grad, att jag beslöt mig för att uppfinna en ny, humanare fälla.

För att med framgång kunna egna mig åt denna sak, lät jag inskrifva mig i kejsrerliga ingeniörklubbens fackafdelning för råttfälleteknik.

Biblioteket hade jag mycket besvär med att genomgå, men det var alldeles nödvändigt för att få den rätta idéen om de japanska råttornas natur. Min fälla var snart färdig förstås, och jag tror väl ej att det nu skall vara så många råttor kvar i Japan.

Det var såsom du väl kan förstå, en fälla i den större stilen.

I kejsardömet midt lät jag gräfvä en stor och djup grop, beräknad att kunna rymma alla råttor och möss i Japan. Hade man dem väl i den gropen, så var det endast att hålla öfver dem någon för dem onjutbar vätska, eller också att helt simpelt skotta jord öfver dem. För att få dem i den stora gropen uppfann jag ett lika nöjsamt som storslaget och populärt medel.

Under mina resor i Japans kuststäder, hade jag observerat det märkvärdiga faktum, att man der ej träffade på några af dessa i öfrige civiliserade länder så vanliga tyska musikanter, som spela messing eller positiv och dylikt. Ah! tänkte jag, här ha vi orsaken hvarför råttor och möss kunna trifvas så väl i detta land.

Men här skall bli en annan dans tänkte S:t Dahlford.

På regeringens bekostnad införskrefs genast pr telegraf en båtlast dylika musici från Tyskland, och det var verkligen en fröjd att se, med hvilken glädje befolkningen mottog dessa artister och lyssnade till deras musik, under det att deras plågoandar, råttorna, med om möjligt ännu större glädje lemnade sina uråldriga tillhåll och flydde inåt landet, der musiken hördes svagare.

Råttor äro rätt musikaliska.

De goda musikanterna gingo emellertid oförskräckt på och sakta, men säkert, knäppes belägringens kedja samman omkring de olycklige, hvilka snart stå vid afgrundens brant.

Nu gäller för dem valet mellan döden och den tyska musiken.

Med en urskilning, som borde gjort dem värdiga medaljen »litteris et artibus», kastade de sig emellertid utan undantag i den öppnade grafven och — Japan var fritt från råttor.

Nu kan man visserligen invända mot denna lösning af frågan, att de parasiter, som användts till råttornas fördrifvande ej voro stort bättre för landet att få, men det blir Japanernas ensak det.

Vilja de njuta af alla civilisationens frukter skola de äfven ha de beska.

Råttornas begrafning försiggick med all den ståt landet kunde utveckla, och som ögonblickets vigt kräfde. Kejsaren sjelf var närvarande och hans förste hofpredikant höll ett slags själamessa öfver alla dessa själar, som nu blefvo fria från sina råttkroppar och sedan kunde på bättre sätt använda sin intelligens och sitt födgeni. Efter hvad herr öfverhofpredikanten sade mot slutet af talet, förmodade han, att själarne komme att fortast möjligt användas till nya kineser. Härei såg jag tydligt ett bevis derpå, att denne höge prestman egde den sanna profetiska gåfvan, ty för mig var det ju klart, att i den allra närmaste framtiden en alldeles ofantlig massa kineser skulle se dagen.

Herr öfverhofpredikanten visste bestämdt ännu ingenting om min storartade plan till Kinas utvidgning.

Musiken spelade hela tiden en sorgemarsch och befolkningen, som stod rundt om bjödo vin och graflax.

Hvar och en hade litet jord med sig i fickorna och på sätt blef grafven fylld. En stor vård kommer att resas för att hos efterverlden hugfästa minnet af denna stora dag.

Jag och kejsaren hade efter högtidlighetens slut en konferens för att bestämma hvad som borde skrivas på minnesvården, och vi enades om följande inskription

ÅT

KEJSARDÖMET JAPANS
ONYTTIGASTE INDIVIDER.

FOLKET RESTE VÅRDEN.

Innan folket skingrades, föreslog Hans Maj:t en skål för mig, verdens störste rättfäletekniker, och denna skål beledsagades af ett tjuoettfaldigt hurra från den öfverskådliga menniskomassan.

Folket ville ej tillåta att jag färdades på vanligt sätt hem till mitt hôtél, hvilket låg dryga 50 engelska mil från stället, utan de ställde upp sig i en lång rad på två led, som räckte ända hem och togo hvarandra två och två i händerna samt hissade mig mellan sig hela vägen. Jag kom före expresståget hem, och hvar jag kastades fram mellan leden åtföljdes jag af oafåtliga hurrarop och jubel från tusen och åter tusen tacksamma japaner.

Ja, jag får verkligen tillstå, att jag sällan mottagit en sådan hyllning eller känt mig så uppbyren af en hel nation.

Dagen derpå lemnade jag Japan på en särskild för ändamålet till min disposition ställd kejsarlig ångjakt. Vid min afresa voro åter öfverskådliga menniskomassor i rörelse och kejsaren med hela hofvet stodo barfota på kajen till ett tecken af vördnad.

Kejsaren till och med uppsteg på en hög läktare, som var särskildt byggd för detta ändamål och höll ett tal, hvars slutkläm jag ännu minnes; han vände sig nemligen till sitt trogna folk och frågade, om folket ansåg det för mycket, att han nu till denne store välgörares ära genast på stället skar upp sin mage. Ett enstämmigt bedöfvande: »Nej, gör det!» »Lefve kejsaren!» hördes från massan och vips var han uppe med en stor knif och färdig till att börja.

Han hann emellertid ej få upp västen förr än jag tog ordet, och, för att bespara min vän kejsaren detta obehag, sade jag till folket, att jag förbjuder detta samt hotade, att om det ändå skedde, åter skaffa dem lika mycket råttor igen. På detta sätt skänkte jag

kejsaren af Japan lifvet och reste ganska belåten från hans stora sköna rike.

Sjömansbragder.

Jag for direkt till Indien för att se mig om der litet grand, då jag i alla fall var så pass nära.

Resan dit var icke utan ett visst intresse.

Ångjakten var en pansarfregatt om 10,000 tons displacement och 15,000 hästkrafters maskin, så att farten, må du tro, var god. Befälhafvare var Hans Maj:ts förste amiral, som tjenstgör endast vid de allra högtidligaste tillfällen.

Strax efter det vi lemnat Stilla Oceanen uppstod en alldeles förskräcklig storm och hafvet vräkte så, att vågorna bokstafligen gingo skyhöga. Stora hvalar, om flere tusen tons dräktighet, kastades högt upp i luften, och en gång hände det sig, att en sådan pjes föll ned rätt öfver skutan och förorsakade oss ganska mycket hinder. Han föll nemligen så, att stormasten gick midt igenom honom, och han blef så qvarsittande samt släpade på båda sidor i vattnet, allt under det han slog med stjerten, som om han hade varit galen.

Jag och amiralen rådgjorde en stund om huru vi skulle blifva qvitt besten. Amiralen kommenderade stopp i maskin medan vi funderade, ty han sade sig ha svårt att tänka redigt när maskinerna arbetade och den förbannade fisken slog med stjerten.

Innan ordern hann verkställas hade jag emellertid klart för mig hur vi skulle göra, och det var för resten så enkelt, att hvar och en kunde hitta på det.

Att, såsom amiralen först ville, lyfta upp odjuret af masten kom naturligtvis ej i fråga, utan jag kommanderade fram ett par timmermän, som högg o af hvalen på midten, just vid masten, och lät en halfva falla ner på hvar sin sida om fregatten. Amiralen förklarade detta visserligen vara i strid med reglementet, som föreskref, att hvarje kolly bör i oskadadt skick lossas, men, då jag åtog mig att genom en egenhändig skrivelse till Hans Maj:t påtaga mig ansvaret, lugnade han sig.

Detta gjorde äfven hafvet snart, och vi hade det allra finaste väder då vi passerade linien.

Att passera linien är för sjömän en högtidlig tilldragelse, må du tro.

Solen står då alldeles lodrätt öfver hufvudena på en hela dygnet om, och månen svänger rundt horisonten, alldeles som ett stort rullande hjul. Under sådana omständigheter är det svårt att hålla rätt kurs, i synnerhet som linien endast är ofullständigt utstakad.

Amiralen sade också rent ut, att han är så led åt det »förbannade eländet», så att han går och lägger sig tills omständigheterna bli mera gynsamma.

Jag tog kommandot och befallde rormannen att hålla rakt på Venus, som hade stannat rakt öfver der jag ansåg Indien vara beläget. Det gick bra och efter två dagar var linien passerad och amiralen kunde väckas. Då bjöd han på frukost och en wiskygrogg, samt talade om en massa finfina historier från sjöslag, som han bevistat i sin ungdom.

Tiden började emellertid blifva lång, och jag frågade amiralen, om han ej skulle ha lust att fördrifva tiden med att skjuta till måls med den stora kanonen eller också hitta på något annat passande nöje.

Han blef förtjust öfver mitt förslag och vi läto ladda pjesen, som väl vägde så der en femhundra tons. Nu var nästa fråga, att få ett lämpligt mål att skjuta

på. Ett sådant visade sig snart vid horisonten i det att der dök upp ett stort fartyg, en ångare, som troligen var på väg till Australien eller så. Jag uppskattade afståndet noga och tog korn på flaggstången akterut samt lät skottet gå.

Med min utmärkta marinkikare kunde jag då i ögonblicket se hur stängen rök af. På ångaren tror jag ej att någon märkte hvad som hade händt, ty alla stodo som förut och skötte sina sysslor med berömvärd ifver.

Den kanonen, hvarmed jag sköt, var verkligen ett under af precisionsarbete. Han gick så säkert och var så snabbskjutande, att om man sköt af en kula rätt utåt hafvet, kunde man hinna ladda på nytt och fyra af, så att nästa kula träffade den första precis rätt i medelpunkten innan den ännu hunnit hafsytan. För ett sådant skott fordras det dock naturligtvis en fullkomligt riktig beräkning af krutladdning och afvikning, fart m. m.

Jag gjorde skottet flere gånger å rad.

Men, du må tro, den stora kanonen är ej endast till för nöjes skull; den kan också vara nyttig. Detta fingo vi erfara snart nog.

Om ett par timmar upptäckte vi nemligen två stora ångare, som höllo på att gå till botten, den ena vid horisonten för-ut och den andra lika långt bort akterut. Här voro goda råd dyra. Amiralen, en man af strängaste rättvisa, ansåg, att man borde lägga sig stilla midt emellan de båda fartygen och sedan rädda så många man kunde af deras olycklige, men, som du förstår, var detta ej min mening. Jag befallde genast att hopsamla all korn som fans ombord samt sy in dem i de krutpåsar, som funnos, samt ladda de två största kanonerna och lägga in de sålunda åstadkomna korkdynorna. Jag fyrade sjelf af kanonerna och du skulle ha sett de nödställdes glädje då all denna räddningsmateriel föll ned midt ibland dem.

Amiralen ville att man skulle med knappnålar fästa papperslappar på hvarje påse, hvarpå skulle stå skrifvet dels påsens nummer och dels en order, så lydande:

»Håll er uppe så länge Ni kunna, så skola vi fortast möjligt komma Eder till hjälp». Han hade redan börjat skriva ut lapparne när skotten gingo, och han blef verkligen en smula missnöjd öfver att jag ej väntade, men så kommo vi öfverens om, att det kunde gå lika bra att fästa lapparne på påsarne, sedan vi hade räddat folket.

Räddningen lyckades fullständigt och inom en timma hade vi alla välbehållna ombord på fregatten, som kunde fortsätta resan.

Den ene af de förolyskade ångarne var engelsk och den andre norsk. Norrmännen voro rent rasande, då de drogos upp, ty de hade trott att det var något slags elakt skämt att det var kork i påsarne, men då vi försäkrade dem att något sådant alls ej var meningen, blefvo de lika gemytliga som engelsmännen, hvilka allt ifrån det de fingo påsarne till sig, hade känt sig vid allra bästa lynne.

De räddades kläder togos af och torkades i maskinrummet. För att ställa sig in med norrmännen lät amiralen, på min inrådan, hänga alla norska kläder till höger om ångpannorna och engelsmännens till venster. Detta gjorde synbarligen god verkan, ty stämningen ombord blef allt angenämare.

Resan gick nu några dagar utan alla äfventyr, tills vi en vacker dag kommo i en verkligt svår belägenhet. Bäst som vi skjuta fram öfver den lugna sjön med $26\frac{1}{4}$ knops fart, råkar hela hafvet i det allra vildaste uppror, och vi inse snart, att detta förorsakas af något underjordiskt vulkaniskt utbrott, ty vattnet är dryga 100 grader varmt. Fartyget, som helt och hållet är af jern, antager naturligtvis snart samma

temperatur och nu, nu om någonsin, äro goda råddyra.

Amiralen förklarade helt simpelt, att det ej står i hans instruktion att han är skyldig att hitta på medel mot alla möjliga sådana här extra »förbannade dumheter» samt befallde in en flaska iskyld champagne för att läska sig med.

Just då han gick in i sin hytt sade han, att enligt hans åsigt, var det bäst att ofördröjligen fara hem igen.

Jag lät honom hållas, ty det var mig nu angelägnast huru jag skulle kunna rädda mig sjelf och hela galejan.

Hafvet kokade milsvidt omkring oss och rundt om flöto upp inkokt fisk och röda humrar i tusen milliontal.

Du medgifver att situationen var brydsam.

Här fordrades förvisso, om någonsin, själsnärvaro, isynnerhet som det ännu bättre, nemligen kroppsfrånvaro, ej stod att vinna.

Amiralen, fregattens besättning och engelsmännen förlorade snart medvetandet.

Till norrmännens ovanskelige heder må jag nämna, att deras sjelfmedvetande ej öfvergaf dem förr, än de voro så godt som halfkokta allesammans.

Jag sjelf härdade ut längst, och detta berodde nog på det oerhörda själsarbete jag utvecklade för uppgörandet af planen för vår räddning och som gjorde, att jag ej gaf akt på kroppens plågor. Min arma kropp var nära att falla sönder, och det hade den utan tvivel gjort, om jag ej i tid hade vidtagit den försigtighetsåtgärden att linda den hårdt med snören, aldeles som du vet att man gör med s. k. rullsylta.

Min räddningsplan och dess lyckliga utförande är emellertid min hemlighet och skall alltid så förblifva,

ty intet öga såg den. Att den lyckades bör vara dig nog och derpå är jag ju sjelf det bästa beviset.

Ett par af engelsmännen påstodo visserligen sedan, att de lyckats hålla sig vid sans hela tiden genom att med hvarandra slå vad om hvem som först skulle förlora medvetandet.

Då fregatten åter kom i smult vatten, var min första omsorg att återkalla alla ombord varande till lifvet.

Aldrig har mindre råhet herskat ombord på en pansarfregatt än vid detta tillfälle, ty — tro mig eller ej — de fleste voro mera än halfkokta.

Genom oafåttlig behandling med så kallade neptuni-gördlar och friskt iskällardricka, kröntes mina bemödanden snart med en lysande framgång. Den svåraste att återkalla till lifvet var en matros, förmodligen småländing till börden, som hade gett sig ut i vattnet för att fånga hummer. Han led af de allra gräsligaste magplågor, då han återfått sansningen. Sedermera kommo vi underfund med att dessa magknip härledde sig deraf, att han ätit halfdöd hummer.

Tacksamheten mot mig var allmän, och så väl japaner som norrmän och engelsmän lofvade, att hos sina respektive regeringar, utverka de allra högsta ärebetygelser för mig, deras räddare.

Telegram om olyckorna och räddningen afsändes genast till samtliga regeringar och senare på aftonen ingick frändem alla lyckönskningstelegram.

Du förvånar dig måhända öfver huru det kunde låta sig göra, att afsända telegram så der midt ute på hafvet? För att du ej skall tro att jag far med några osanningar, vill jag tala om för dig, huru det gick till. Jo, ser du, af sjökortet såg jag, att vi vid tillfället voro alldeles midt öfver den stora telegrafkabeln till Australien, och då lät jag, helt simpelt, fiska upp en bugt af kabeln och afsände telegrammen

på vanligt sätt. Innan vi sänkte ned kabeln igen, fästade jag på densamma en silfverplåt med mitt namn och dato, så att deraf kan du, om du så vill, själf se sanningen af min berättelse.

För öfrigt är ju saken nu mera ej så märkvärdig, ty inom amerikanska marinen ha vi verkligen telegrafapparater, med hvilka man kan meddela sig med andra fartyg och med land efter behag, men japanska flottan har ej ännu skaffat sig sådana.

Jag gjorde amiralen uppmärksam på denna brist, och han svor på, att den skulle bli afhjelpat, så snart han lyckligen kom hem igen, ty det der uppfiskandet af telegrafkabeln tyckte han var alldeles för besvärligt och bråkigt.

Efter alla de ansträngningar, jag utstått, må du ej undra på, att jag gick till hvila i min hytt ett par dagar. Under tiden hade amiralen högsta befälet.

Bäst som jag så ligger i min djupaste sömn känner jag en förfärlig skakning och hör ett brak, värre än om man skulle ha afskjutit en dynamitpatron i hvardera örat på mig. Jag sprang upp på däck och finar alle man och amiralen midt ibland dem liggande ungefär 100 meter för om skutan uppe på stora torget i en negerby, omgifna af de förbluffade infödingarne. Halfva fregatten satt för öfrigt inkilad i stranden, som till all lycka bestod af en mycket lös bergart. Jag ropade af alla krafter: »Herr amiral! Hvad har ni gjort? Hvar äro vi?» Han gjorde honnör och svarade: »Herr president, infödingarne rapportera, att det är Ceylon! De förbannade kartografklåparne ha glömt att sätta ut den tusan haken på sjökortet!»

Då jag sedermera förvånade mig öfver, att så många menniskor ej skulle se ett så pass stort föremål som Ceylon, sade amiralen:

»Se Ceylon? Vi sågo Ceylon allesammans under en half timmes tid och strandbefolkningen hötte och

skrek på oss, så jag trodde de voro galna, men då sjökortet visar smult vatten, gaf jag mig fan på, att det inte var annat än en sådander förbannad hägring alltsammans och beslöt, att inte göra mig löjlig med att vika för sådana dumheter.»

Jag gick i land och blef tillsammans med mina reskamrater bjuden på kaffe i stora societetshuset. Vi togo i land litet likörer och cigarrer och hade det rätt angenämt en stund. Vid kaffet kommo jag och amiralen att resonnera om hvad som vore att göra. Amiralen ville låta fregatten stå och fara landvägen hem igen, men se det var ej min mening, förstår du. Jag höll styft på, att vi så fort som möjligt skulle göra loss fregatten och sjöledes fortsätta resan.

När vi druckit vårt kaffe, gingo vi ner till skutan hela klungan, för att taga saken i öfvervägande.

Fregatten satt säkert fast. Den hade höjt sig cirka 2 meter och gått in minst 150 meter i stranden. Att såsom en af norrmännen, som utgaf sig för att vara Norges starkaste karl, föreslog, »trække ham af sted», ansåg jag alldeles omöjligt. Vi voro väl en femhundra personer eller så, men hvad skulle det hafva hjälpt mot en koloss om tiotusen tons. Den gode norrmannen, Ole Hansen, eller hvad han hette, menade dock, att hemma i Norge brukade en 80 à 100 norrmän knuffa ut mycket större skutor än så. Då detta oaktadt ingen ville försöka, gick han ensam fram emot skrofvat och satte axeln emot kölen samt gjorde ett försök att åtminstone ruska på detsamma, men inte kunde vi se att det hade någon verkan på skutan åtminstone. Sjelf blef han röd i synen, som en kokt kräfta.

Nej, tänkte jag, här förslår ej styrka blott, här måste snillet anlitas igen min käre S:t Dahlford.

Om fem minuter var jag på det klara med jobbet. Jag lät bära ned den störste af kanonerna samt ladda den alldeles till mynningen med lagom fuktadt

krut och kolstybb, så som du vet att man laddar raketer. Sedan lät jag spränga ett hål midt framför stäven på fregatten, lagom stort för att få ner kanonmynningen en 3 à 4 meter. I detta hål ställde vi kononen på ända, och se nu voro anordningarne fullkomligt färdiga. Nej — det var sant — jag lät äfven fastgöra kanonen vid ankarkettingarne, så att han lätt kunde halas in om bord.

Nu bad jag amiralen och alla som tillhörde besättningen hafva godheten stiga om bord.

Engelsmännen och norrmännen stannade kvar i land.

När alla voro ombord, lät jag amiralen bestiga kommandobryggan, och på hans kommando: »Back! full fart!» tändes kanonen och de 1,500 hästars maskinerna började arbeta, så att skummet yrde i himmelens sky. Hela fregatten lyftes på den med lagom hastighet ur kononen utströmmande krutgasen, och långsamt och majestätiskt, med en ofantlig dubbel regnbåge i propellerskummet, drog hans maj:t kejsarens af Japan pansarfregatt sig tillbaka af grundet och ångade direkt till Indien. Att skutan ej fått någon enda läcka, berodde helt visst på den utmärkta svenska plåt, hvaraf den var gjord, och dessutom på bergartens ovanligt jemna beskaffenhet.

Den inskärning i stranden, som bildades efter fregatten, kallas än i dag S:t Dalford bay, och användes nu som hamnbassin för den lilla byn, som, tack vare denna goda hamn, utan tvifvel snart kommer att blomstra upp till en af de förnämsta handelsplatserna på hela Ceylon.

Nej! Skål gamle festpokal! Vi glömma ju alldeles af våra groggar.

I Indien.

Resan öfver till Indien gick utan ringaste äfventyr och om en fem à sex timmar voro vi der. För att amiralen ej skulle ta hela Indien för en hägring också, höll jag mig så mycket som möjligt uppe på kommandobryggan under resan, och tack vare denna försigtighet, gick landningen med mycket mindre våldsamt.

Så voro vi då nu ändtligen i vishetens och de uråldriga religionernas land, i fakirernas och braminernas mystiska landsändar, som jag, allt sedan jag var barn, så mycket hade längtat efter att få se.

Indien företer en alldeles särskildt egendomlig prägel för den, som ej varit der förr. Gamla klipptempel, elefanter och braminer om hvarandra, här och der uppblandade med fakirer och palmlundar, en tropisk växtlighet och naturligtvis klarblå, indigofärgad himmel. Infödingarne äro svartbruna och ej synnerligen tilltalande.

Ursprungligen hade jag tänkt att ensam begifva mig af inåt landet för att göra studier, men när man står så der ensam på en främmande jord, kännes det allt godt att ha litet sällskap, om än aldrig så tarfligt. Jag beslöt därför att taga amiralen med mig, och vi öfverlemnade således fregatten i besättningens vård med den uttryckliga befallningen, att hvad de än gjorde, så skulle de först och främst se till, att skutan ej dref till sjös, utan fans kvar på samma ställe tills vi kommo tillbaka. För att det skulle vara omöjligt för dem att elda upp och gå, innan vi kommo, tog amiralen alla tändstickor om bord och låste in dem i sin hytt samt förseglade dörren och tog sigillet med sig. Han trodde dem ej mer än jemt, sade han.

Nu blef nästa fråga huru vi skulle färdas.

Amiralen, som tydligen ej hade mycken insigt i landresor, föreslog att vi, i anseende till de dåliga vägarne och oländiga markerna, borde förse oss med ett par elefanter, några vanliga hästar och ett par flodhästar, ett par kameler och ett par åsnor, »ty», sade han, »der ej den ene kommer fram, kan väl den andre komma fram», och så skulle man enligt hans mening vara rustad för alla eventualiteter. En giraff tyckte han äfven att vi borde ta' med oss, för den händelse vi skulle behöfva passera djupa träsk och moras. Jag tyckte det kunde vara nog med hvar sin dugtig ridhäst, och det blef också vårt beslut. Amiralen var ej så synnerligen säker ryttare, men hvad som brast honom fans så mycket mera hos mig, så att det gick bra ändå.

Vi ställde kursen direkt inåt kärnan af landet i rätt beqväma dagsmarscher på en 30 à 40 mil om dagen.

Ungefär såsom edra fjerdingvägsstolpar, så stodo här fakirer utefter vägarne. Fakirer, det är folk, som ta' sin religion på fullt allvar det, skall du se. Den ene var besynnerligare än den andre. Somliga hade hållit sina händer knutna så länge, att naglarne växt ut på handbaken, andra hade hållit upp armarne så länge, att de ej vidare kunde fällas ner igen. En hade hållit ihop knäna så länge, att de växt samman och ej vidare kunde åtskiljas och så vidare.

Den märkvärdigaste var dock den s. k. spiralvridna giraff-fakiren i Dschajbad. Det var den besynnerligaste kropp jag någonsin skådat. Vi redo specielt dit för att se på detta vidunder af fromhet och fulhet. Man färdades dit på smala, steniga vägar, som nästan alltid gingo uppför. På en kulle midt i skogen bodde fakiren. Han satt ute under bar himmel i midten af en spaliér af träribbor och ståltråd.

På denna spaliér slingrade sig en ovanligt vacker slingerväxt. Denna växten har den egenskapen, att om den sättes invid en cirkelrund spaliér, går den först krypande efter marken medsols rundt om, tills den återkommer till utgångspunkten. Sedan börjar den ett nytt hvarf öfver det första och så vidare, och fortsätter på detta sätt att slingra sig som en skruf, uppåt, tills hela spiralen är fylld. Denna växt är helig.

I midten af spaliéren satt fakiren med hela kroppen inmurad i en stenkista, och denne fromme man hade föresatt sig att till Buddahs eller Bramas (eller hvad de heta) ära, alltid titta på det sista skottet af växten och på samma gång se ut öfver den beväxta delen af spaliéren, men aldrig åt något annat håll. Detta har naturligtvis haft till följd, att halsen på helgonet blifvit vriden rundt ett hvarf för hvarje helhvarf slingerväxten gjort, samt dessutom erhållit en förlängning likaledes motsvarande hvarje hvarf. Han har suttit så i nu snart sextio år och spaliéren var vid vårt besök beväxt till minst 6 meters höjd.

Du kan då tänka dig hur fakiren skulle se ut.

Han hade ett skägg som räckte honom till midjan, hvilken dock hos en sådan karl, som denne, rätteligen sitter ett godt stycke ofvanför halsgropen. När det blåste, vajade halsen med det skäggiga hufvudet, alldeles som en vallmoknopp på sin stängel.

Med anledning af halsens längd, måste denne man äta och dricka minst en timma tidigare, än han annars skulle behöfva. Kan nu detta vara Gudi behagligt, så måste, skam till sägandes, smaken vara bra olika. Inte behagade det mig, så mycket är då säkert.

På amiralens tillrådan kommer fakiren sannolikt att från och med nästa års början förses med ordentlig tackling, ett förslag, som ej var dumt, ty det såg verkligen ibland ut, som halsen skulle vilja brytas af.

Huru länge han ernar hålla på med denna rörelse, kan man ej så noga veta, men är det hans mening, att på detta sätt nå himlen, så har han då ett godt stycke kvar, så pass vet jag.

Det intresserade mig gifvetvis mycket, huru herr fakiren egentligen bär sig åt, då han intager sin föda. Att halsen, som hos vanliga människor utgör en bekväm öfvergång för födan från munnen till magen, hos honom tvärtom skulle vara till ett odrägligt besvär, det syntes ju på honom. Jag frågade därför en infödning, som gick der och såg ut som en vaktmästare eller impressario eller något sådant der, hur det egentligen går till vid giraff-farbrors måltider. »Jo», sade mannen med ett högst upprördt uttryck i sitt smutsfärgade anlete, »hittills har det nog gått bra, ty hittills har hans helighet kunnat få ner flytande föda genom vanlig sväljning, men år efter år har det gått sämre. För en 25 år sedan kunde han äta fast föda, såsom palt och sillsalat och dylik husmanskost».

Hans föda räcktes honom på långa spön.

Det gjorde mig ondt om fakiren, ty han förde ju ett stilla och måttligt lefnadssätt samt bjöd sig verkligen till så godt han kunde, och då är det synd om en människa skall behöfva svälta ihjäl. Jag gjorde därför på rak arm och stående fot en uppfinning, som satte honom i stånd att åter kunna njuta vanlig föda. Kan han ej svälja sjelf, måste man hjälpa honom, tänkte jag, och konstruerade en slags halsring af aluminium åt honom, så beskaffad, att när han hade sväljt ner födan så der ett par meter, sattes ringen på ofvannför och drogs sedan utför halsen på honom, med tillhjälp af ett par smäckra linor, som gingo ner till marken. Halsen måste dock dagligen smörjas med olja och potatismjöl. Som halsen är spiralvriden, måste karlarne, som draga, samtidigt springa rundt.

Fakiren var mycket tacksam och nickade till mig

flere gånger, hvilket der på orten betydde ungefär det-samma som half biljett till Bramaputra eller hvad det är, de kalla sin eviga salighet.

Såväl amiralen som jag besvarade hans nickning på det allra vänligaste och stego till häst för att taga flere af landets sevärdheter i betraktande.

Såsom något synnerligen märkvärdigt rekommenderade man oss ormtjusarne i Dschungapur eller hvad stället hette, hvarföre vi togo genaste vägen dit. Stället låg väl sina dryga 35 engelska mil från Dschajabad och vägen gick genom de allra oländigaste marker.

Bäst som vi en aftonstund i sakta mak redo vid hvarandras sida och amiralen just var i färd med att berätta om sina bedrifter uti de sjöslag, han bevistat i sin ungdom, fingo vi höra ett tordönslikt morrande några famnar ifrån oss. I mörkret var ej heller svårt att upptäcka ett par gulröda eldklot, så der vid pass en half meter ifrån hvarandra, som stadigt betraktade oss från det håll, derifrån morrandet hördes.

Amiralen höll modet uppe i det allra längsta, men hviskade slutligen till mig: »Tror ni, herr president, att det kan vara en uf?»

Ännu ett väldigt rytande från ögonparets egare måtte emellertid hafva fört honom på andra tankar, ty nu damp han på en gång af hästen, som af rädsla smög sig så tätt intill min häst, att jag blef fastsittande med ena benet mellan båda djuren.

Vegetationen var den allra rikaste jag någonsin skådat och blommornas doft rent af förtrollande skön. Jag hade emellertid ej mycken tid att nu njuta af denna härlighet, ty här var annat att göra, än lukta på blommor.

Inklämd mellan två till ytterlighet skrämnda hästar, med djurens konung rakt framför mig och kejsarens af Japan storamiral under mig, satt jag der, utan andra

vapen än min skolbildning och min personliga öfverlägsenhet.

Men det var nog.

Jag såg på ögonen, att lejonet nu gjorde sig i ordning att företaga den rörelse, som vi i gymnastiken kallade »inledning till fritt språng», och i nästa ögonblick hade jag och amiralen varit förlorade.

Men när nöden är som störst, då är hjälpen som närmast. Under mina nästan medvetlösas trefningar med händerna i fickorna och på kläderna för att finna vapen, fann jag verkligen ett, nemligen en knappnål, som satt under — om jag minnes rätt — venstra rockslaget.

Omedelbart efter sedan jag fått fatt i nålen erinrade jag mig den der historien, du mins, från skolan, om det tacksamma lejonet, som hade fått törntaggar i tassens. Ingen tid var nu att förlora. Jag tog nålen och stack dermed amiralens häst i sidan, så att jag fick mitt ben löst. I nästa ögonblick var jag på marken och smög som en orm bort till lejonet samt satte ytterst försigtigt in knappnålen i dess ena framtass. Ett förfärligt rytande skakade jorden.

Under tiden passade jag på att krypa ett stycke från lejonet och satte mig på en sten i närheten samt tände ögonblickligen två cigarrer, som jag tog i munnen för att leda lejonets uppmärksamhet på dess blifvande räddare.

Såsom jag hade beräknat så gick det äfven; lejonet tog cigarrerna för ögon och kom linkande fram till mig samt lade sin tass i mitt knä och slickade min hand. Jag gjorde mig till att leta efter nålen, ehuru jag bättre än de fleste visste hvar den satt, och så drog jag slutligen ut den, allt under det jag strök lejonets man och ynkade detsamma.

Lejonets tacksamhet låter sig ej med ord beskrivas. Jag blef slickad öfver hela ansigtet och händerna,

och jag fick ingen ro förr än jag dragit af mina stöflar och låtit djurens konung kyssa mina fötter. Genom de allra liffigaste gester med svansen sökte lejonet göra tydligt för mig, att det önskade ständigt följa mig och vara min trogna slaf.

Som detta lejon var det största jag någonsin sett — det var högre än en stor häst och dryga 60 cm. mellan ögonen — kunde jag aldrig få en bättre beskyddare för fortsättningen af min resa, och jag antog således med tacksamhet dess anbud. Knappnålen tog jag vara på för att dermed ånyo förvärfva mig lejonets tacksamhet, om kärleken skulle svalna.

Hästarne stodo på sin plats och amiralen låg fortfarande sanslös på sin.

Nu skulle den store sjöhjelten väckas.

Medan jag ordnade sadelmunderingen, åtog sig lejonet denna sak.

I närheten flöt en bäck och eftersom lejonet mycket väl hade sett på karlens sätt att sitta till häst, att han var sjöman, tog det honom i munnen och gick bort och lade honom i hans rätta element. Detta drag af äkta kunglig vishet hade snart åsyftad verkan, ty amiralen hade knappast blifvit genomvåt förr än han började af alla krafter ropa: »Hjelp! hjälp! haf nåd och förbarmande med en värnlös fiende!»

Förmodligen yrade han uti några minnen från sina sjöslag.

Jag sprang genast fram och hjälpte upp karlen, och under det jag presenterade min nye vän för honom, bad jag honom stiga till häst och fortsätta färden.

Lejonet gick före med tända lanternor och till den grad vänligt och hjälpsamt var detta ädla djur, att när någon grop eller annan farlighet yppade sig, stannade det och upplyste föremålet med glansen från sina ögon, så att hästarne ej skulle snafva derpå.

På detta sätt kommo vi snart till de märkvärdiga ormtjusarnes boning.

Ormtjusarnes hydda var af den allra enklaste beskaffenhet. Dess utseende var ungefär som en vanlig bikupa, men den var något större. Vi knackade på och frågade om detta var ormtjusarne i Dschungapur och fingo till svar, att det var all right.

Vi förvånade oss öfver att ej se till några ormar, ty det var oss klart, att det ej kunde få plats många sådana inuti hyddan. Ormtjusarekungen kom emellertid snart ut och frågade hvad vi önskade. Han var så der mörkfärgad som de andra infödingarne, och jag kunde just ej se någon skilnad på honom och de indier jag förut sett.

Han blef litet häpen, då han fick se lejonet, som satt som en vanlig hund bredvid mig, men naturligtvis räckte mera än hela hufvudet öfver mig.

Jag såg dock tydligt, hur han spände ögonen i lejonet och stirrade oafåtligt på detsamma, tills det slog ner sina ögon, dermed förklarande sig besegradt.

Ormtjusaren, som emellertid af gammal vana förstod vårt ärende, lade sig genast ner på marken och började tjusa. Verkan visade sig snart, ty rundt om i skogsbrynet kommo slingrande alla möjliga sorters ormar, stora och små, gula och blå. De kommo allt närmare och närmare och bildade slutligen en halfkrets framför ormtjusaren, med hufvudena åt honom och stjertarna utgående såsom strålar. De ordnade sig dessutom så efter längd och färger, att det hela bildade en stor, halfuddig stjerna af sällsynt färgprakt. När detta vackra konststycke var utfördt, utfördes det ena efter det andra under ett par timmars tid.

Det märkvärdigaste af dem alla var dock det, som ormtjusaren kallade ormarnes förintelse och som tillgick så, att två och två af dem, som voro lika stora, lade sig i en cirkel, sålunda, att båda togo hvarandras stjer-

tar i munnen. På ett gifvet tecken af ormtjusaren slukade nu ormarne hvarandra två och två, så att — du må tro mig eller ej — intet var kvar efter dem på marken. Detta var, som du kan förstå, slutnumret.

Jag, amiralen och det tacksamma lejonet tackade så mycket för nöjet och drogo våra färde i samma goda ordning som den, hvaruti vi kommit.

Ett underjordiskt astronomiskt observatorium.

Vi ställde nu vår färd till Himalayas bergstrakter för att på nära håll få skåda dessa den uråldriga vishetens nejder och sannerligen, vi blefvo ej bedragna. Hvad vi der fingo upplefva hör kanske till det mest fabelaktiga man kan tänka sig och på samma gång är det helt naturligt, såsom allt stort och snillrikt måste vara.

Färden gick oafbrutet fram genom den härligaste växtlighet och de mest idylliska och romantiska trakter jag någonsin skådat.

En natt hade vi lagt oss till hvila i en aflägsen skogstrakt, just vid det stora Himalayabergets fot, och här blefvo vi vittnen till en ganska sällsam tilldragelse.

Det var mycket mörkt, så att man nätt och jemt kunde se handen framför sig. Bäst som vi så ligga börjar lejonet sakta morra. Morrandet tilltager i styrka, men med vissa uppehåll. Under dessa pauser höra vi, ej långt från oss, likasom ett sakta mummel från människor. Jag och lejonet gingo bort för att se hvad det kunde vara för något. Ju mera vi närmade oss, desto

mera tilltog mumlandet, tills jag tydligt förnam, att det var två eller flere personer, som förrättade sin andakt. För att närmare lära känna dem lät jag lejonet gå alldeles inpå dem, så att deras ansigten nödtorfteligen upplystes af glansen från dess ögon. Jag syntes naturligtvis ej alls. De anropade synbarligen Brama eller Buddah eller någon sådan i och för sina arma sjäalars skull, då de naturligtvis trodde skilsmessan från kroppen vara så nära förestående.

Att lejonet såg så der och titta på sina offer, om de äro flere, lär vara ganska vanligt, ty lejon äro i allmänhet kräsmagade och det gör dem ej alldeles desamma, i hvilken ordning rätterna serveras vid deras måltider.

Jag gaf mig ej tillkänna, utan tog lejonet helt försigtigt i svansändan och fick det att gå med mig tillbaka till hästarne och amiralen.

De goda braminerna eller hvad de voro för några prissar, trodde naturligtvis nu, att deras böner blifvit hörda på allra högsta ort och gingo glade sjungande från stället samt smeto fortast möjligt in i en öppning i berget, ur hvilken syntes ett svagt eldsken.

Nu blef jag nyfiken och ropade genast på gubbarne för att få veta hvad detta kunde vara för något frimureri, de hade för sig.

Ingen svarade emellertid, utan de gnodde undan allt hvad tygen höllo inåt berget.

På en vink af mig sprang emellertid lejonet efter dem och inom ett par minuter kom det tillbaka med alla tre med sig. De stodo inför mig såsom darrande missdådare och lejonet stod bakom och höll dem i tillbörlig respekt. Sedan de afgifvit fullständig förklaring öfver hvad de voro för några — de sade sig vara tre af Indiens visaste män — presenterade jag amiralen och mig sjelf för dem och ålade dem vid lifvets förlust,

att genast tala om hvart den vägen inuti berget för, samt hvad de der hafva för sig.

Att börja med ville de ej ut med sanningen, men så jag lät lejonet ryta tre gånger midt för näsan på hvar och en samt dessutom taga hvars och ens hufvud helt och hållet in i munnen, besinnade de sig och talade om, att den vägen, som leder in i berget, leder till verdens förnämsta astronomiska observatorium, och att de äro astronomer vid detta, för andra människor hemlighållna institut. Att börja med blef jag arg, ty jag trodde, att det var uppenbar drift, de vågade, men då jag genast insåg de stora fördelar, som ett observatorium, så anlagdt, måste erbjuda, trodde jag dem och vi följde med dem in uti berget.

Färden var lång, men gick ändå ganska hastigt, ty vägen bar hela tiden utför. Om cirka 4 timmar voro vi framme och nu fingo vi verkligen skåda något, hvars make ej torde finnas, hvarken på vår eller någon annan planet.

Vägen slutade i ett stort, praktfullt rum eller rättare sagdt, aula, hvars väggar voro prydda med inhuggningar och ädla stenar, allt bildande den mest sagolika prakt, jag någonsin skådat. På en stor skärm af hvit, absolut fläckfri marmor, syntes en bild af jordklotet med dess haf och land i de allra praktfullaste, naturliga färger. Om man vidare beskådade detta jordklot genom ett mikroskop, som stod framför detsamma, kunde man se folk och städer, fartyg och djur, rörande sig på dess yta. Jag stod som slagen af häpnad.

Vi betraktade Amerika specielt och sökte New-York, Boston, Chicago med flera större städer, men ingenstädes fans annat än vildmarker och indianer.

»Hvad vill detta säga, herr öfverbramin», frågade jag den äldste af de vise.

»Jo», sade han, »jag vill genast förklara allt sammans för er, om ni behaga taga plats».

Han bjöd oss cigarrer och vi slogo oss ner på en dyrbar matta.

Skål gamle blanklax!

Jo, ser du, saken var, som jag sade dig, helt naturlig. Från det rum, der vi vistades, var sprängd en tunnel rätt upp till bergets topp. På så sätt hade bildats ett kikarerör af femtio meters vidd och nära tio mils längd. Kolossala glas voro insatta i denna kikare, och de bilder, den uppfångade, kastades på den skärm, som jag nyss talade om. Dessa bilder blefvo flere millioner gånger större och tydligare än med de bästa andra teleskop, hvilka ej ens äro tusendelen så stora som detta. Att vi kunde se jorden, berodde på en omständighet, som, ehuru den är alldeles naturlig, dock är så egendomlig, att den är värd den allra största beundran.

Midt för instrumentet ute i rymden finnes en fixstjerna, kring hvilken gå flere planeter. En af dessa planeter går så, att den ständigt vänder samma sida mot fixstjernen och den andra alltid mot jorden. Den mot jorden vända sidan, som sålunda aldrig får någon värme från fixstjernen, är ständigt isbelagd med den allra grannaste glansis, hvars glans aldrig förstöres, hvarken af snö eller skridskoåkäre. Denna glansis tjenstgör såsom en spegel, som sålunda återkastar jordens bild in uti teleskopet.

Nå men hvarför såg ni ej Amerika, sådant det är, frågar du.

Jo, ser du, det beror på den enkla omständigheten, att ljuset som behöfver en tid af omkring 400 år för att gå från den der stjernan hit till jorden, behöfver dubbelt så lång tid, då det nu först skall gå från jorden till stjernan och sedan hit igen. Man ser således jorden, sådan den var för 8 à 900 år sedan, i detta teleskop.

Det var ingen ringa lycka för den historiska vetenskapen, att jag kom och fick se detta.

Jag talade naturligtvis genast om för braminerna, att jag för ej länge sedan hade uppfunnit en telefonapparat, hvarmed man direkt, utan ledningar, kan, oberoende af afståndet, samtala med folk, hvarvid eter-vågorna i ljuset förmedla ljudets öfverförande. En sådan apparat är nu redan uppsatt hos desse astronomer, och enligt bref, som jag sedan haft från dem, kunna de nu förträffligt höra hvad som pratades man och man emellan på jorden för en 8 à 900 år sedan. Två af gubbarne titta i mikroskopet och höra i telefonen och den tredje skrifer upp allt, som de andra se och höra. På detta sätt kunna de verkligen skriva en fullt tillförlitlig verldshistoria. Jag har nu sändt dem äfven en fotografiapparat, så att de kunna förse sin historia med de allra utmärktaste illustrationer.

Medan vi voro derinne, hade vi det nöjet att se en af Roms kejsare krönas och mycket annat intressant. Efter att hafva tillbragt 7 timmar i detta ofantligt underbara observatorium, sade vi de vise farväl och gingo ut samma väg, som vi kommit.

Tanken på dessa underbara ting, har sedan dess aldrig lemnat mig. Mången gång har jag tänkt: »Huru skulle det hafva gestaltat sig, om dessa menniskor, som vi stodo och betraktade i det stora jätteteleskopet, haft ett lika godt instrument och dermed betraktat oss? Skulle ej de lika väl kunnat se oss, som vi dem? Och om de kunnat se oss, skulle ej vi då kunna lika väl se våra efterkommande en 8 à 900 år fram i tiden?»

Se det vore något det! Det vore en uppfinning att göra, och får jag blott tid och helsan står bi, så skall jag väl ta' i tu med saken, då jag åter kommer hem igen.

Skål gamle hedersfakir!

Vi uppehöll oss ännu någon tid i Indien, ehuru numera just ingenting kunde förvåna oss, ty vi hade utan tvifvel sett det märkvärdigaste, som fans att se.

Lejonet följde oss öfverallt och gjorde, hvar vi tågade fram, ett häpnadsväckande intryck, på grund af sin storlek och tillgifvenhet. Om det någon gång skulle vara på väg att glömma sig och vara frestadt att visa sin rätta natur, behöfde jag endast kittla det på ena framtassen, för att det åter skulle blifva spakt som ett lam. Det är förunderligt i alla fall, att tack-samheten kan vara så stor hos ett djur, ty jag vet människor, som jag gjort mycket större tjänster, som jag lånat stora summor, men som ej visat någon tack-samhet alls, utan endast skytt mig sedan, och detta till och med utan att jag gjort ringaste försök att få igen hvad jag lånat dem.

Vi drogo oss så småningom ner till det ställe, der vi hade fregatten, och kommo fram dit utan några nämnvärda äfventyr. Besättningen fans i lifvet och hade haft ganska treffligt med infödingarne i byn, åt hvars barn de stått fadder och gjort dem en hel del andra småtjänster, som ej så noga kunna specificeras.

Vi befallde att fregatten skulle göras segelfärdig samt gingo ombord och togo lejonet med oss. Jag såg på det ädla djuret, att det tvekade länge att lemna fosterjorden, men slutligen segrade tillgifvenheten till mig och det gick verkligen ombord.

Klockan något öfver fyra på morgonen gingo vi till sjös och styrde direkt på Japan igen.

Amiralen var mycket ängslig för att vi på hem-vägen åter skulle komma in uti det der stället, der vattnet kokade så förskräckligt samt uttryckte flere gånger under vägen, att det var dumt att vi ej köpte upp en massa is, medan vi voro i land, ty det skulle allt ha kunnat frälsa oss från de värsta obehagen.

Vi kommo emellertid utan alla äfventyr hem igen med fregatten. Detta väckte sådant uppseende i Japan, att amiralen blef upphöjd i greffligt stånd, ty han hade

aldrig förr kommit sjöledes hem från någon expedition, hvaröfver han fört högsta befälet.

Kejsaren och hela hofvet voro nere och togo emot oss och jag fick sålunda tillfälle att tacka honom för hans artighet att ställa fregatten till min disposition och fråga, om han ej hade någon annan, mindre skuta att låna mig för att komma öfver till S:t Francisco med.

Der är intet knussel må du tro. Genast lemnade han mig en mindre avisoångare, som gjorde sina 28 knop samt hade till befälhafvare en lägre, men fullt sjöduglig, officer.

Det var sant det! Mitt afsked från amiralen var verkligen rörande, ty ehuru vi ej kunde så synnerligen mycket sympatisera, hade vi ändå fäst oss vid hvarandra rätt mycket. Lejonet följde mig öfver till Amerika och det har jag gående der hemma som en stor hund. Det hjälper den gamla lady'n att hålla de giftaslystna damerna på afstånd på ett kraftigt men värdigt sätt.

Vi styrde rakt på S:t Francisco, dit vi kommo en torsdags eftermiddag vid half 7-tiden, om jag mins rätt. Några äfventyr hade ej hänt oss på vägen, om jag ej räknar, att en stor s. k. flyghaj en gång kom och tog två man af besättningen.

Skål, gamle Tulubb!

Tågsammanstötningar.

Som du vid flere tillfällen sett af tidningarne, är det icke så alldeles ovanligt, att i Amerika inträffa tågsammanstötningar med ty åtföljande förlust af mennisko-

lif, hvilket har det svåra med sig, att jernvägsbolagen få utbetala stora summor i ersättningar och dessutom göra förluster genom skada å materielen m. m. Jag besväras i allmänhet ej af någon sjäpighet, men jag får verkligen erkänna, att jag blef rädd en gång, då jag var med om ett sådant der äfventyr på vägen hem från Franciseo. Mitt extratåg och Vestern-expresståget möttes midt i natten med en hastighet af — om jag såg rätt — 200 mil i timmen. Jag stod och såg ut genom kupéfönstret huru expresståget störtade emot oss och huru dess väldiga maskin växte med en olycksbådande hastighet. För att ej synas ängslig, hvilket ej anstår en person i mina kläder, beslöt jag att ej säga något hvarken till konduktören eller föraren, men på denna sidan Atlanten och för dig kan jag nämna i förtroende, att jag kände mig nästan stel af fasa.

Min själsnärvaro svek mig dock icke ett ögonblick, hvilket också gjorde att jag, då lokomotiven voro endast 20 meter ifrån hvarandra, till all lycka upptäckte, att de ej voro på samma spår. Detta lugnade mig betydligt och jag insåg omedelbart, att endast den omständigheten, att banan var dubbelspårig, hade räddat oss från en säker, om också hastig död.

Då nu emellertid ej alla banor äro dubbelspåriga, gaf detta mig anledning till att göra en liten uppfinning till förekommande af tågsammanstötningar. Uppfinningen består helt enkelt deruti, att man lägger jernvägs-spår äfven ofvanpå tågen samt förser dem både fram och bak med snöplog — liknande sluttningar, så kunna ju tågen mötas hvar- och när som helst, ty de gå då helt simpelt öfver hvarandra.

Jag tror, att denna uppfinning har stor framtid för sig så väl inom jernvägs- som ångbåtsbranchen.

Skål, gamle Kisse!

Handelsresande af den s. k. energiska sorten.

På tal om sådana der saker, kommer jag helt ofrivilligt att tänka på, hvilket obehag jag först hade af handelsresande och försäkringsagenter och sådana personer.

Jag antar, att du för länge sedan har hört talas om den der grosshandlaren, som alltid tog emot prof-ryttare och dylika i jernbur, som han genom ett tryck på en elektrisk kontaktknapp kunde få att sjunka ned genom golvet, när han tyckte, att de började blifva besvärliga! Många andra inrättningar i den der andan hafva för länge sedan spelt ut sin roll der hemma. Mot en nutida amerikansk, *energisk* resande hjälpa sådana saker ej ett dugg. Nej mot dem förlora sig vett och vapen, och jag har numera ej förtroende för några mekaniska anordningar i den vägen. Det enda möjliga skulle måhända vara, om man kunde narra eller, rättare sagdt, inge den resande förhoppning om att kunna få upptaga någon order, om än aldrig så obetydlig, inuti en laddad dynamitkanon samt sedan kunde hinna fyra af, innan han förstört laddningen med sitt ordsvammel, men äfven det skulle ju måhända endast tillbakavisa honom för tillfället och dessutom skulle ju sådan kontorsmateriel blifva både dyrbar och störande.

Nej! etwas anders måste det vara! Jag har vid min anordning utgått från den, utan tvifvel enda riktiga principen, att en resande ej ger sig förr, än han blifvit fullständigt utmattad samt att han ej kan utmattas genom något annat, än sitt eget prat.

A la bonne heure! tänkte jag och lät inreda ett utmärkt fint kontor med två betjenter i tamburen för att hjälpa herrarne med öfverplaggen. De resande insläppas endast en och en i kontorslokalen. Medan de sålunda vänta i tamburen trösta de sig alltid något med att försöka upptaga order af betjenterna och af hvarandra inbördes. Jag vill ej säga, att det spelar någon roll, men *något* skall det väl göra i alla fall. I sjelfva kontorsrummet sitter, vid ett ståtligt skrifbord, en vanlig panoptikonherre, af vax, en verkligt vacker karl och alldeles förvillande lik mig sjelf. Pjesen är försedd med en elektromekanisk inrättning, som gör, att han raspar och skrifver oupphörligt. Han ser aldrig upp, helsar ej eller visar något annat tecken till uppmärksamhet, en sak, som du väl vet, att ingen resande numera pretenderar. Det skulle för öfrigt väcka misstro hos dem och betaga gubben karakteren af en verklig affärsman. Apparaten har hittills visat sig stark och motståndskraftig, och genom denna anordning, som ju verkar utan yttre våld, vinner jag dessutom rykte inom affärsverlden om att vara en synnerligen vänlig och fredligt sinnad gentleman, som låter tala vid mig, utan att gifva något tecken till otålighet. Sjelfva kontorslokalen är naturligtvis afdelad med taggig stängseltråd.

Skål i alla fall gamle stormklassik!

Powders jernvägsmaskin.

A propos taggig stängseltråd, kanske det skulle roa dig att höra, hur vi bygga våra jernvägar, der hemma. Det må du tro går undan det. Här hos er sker det för hand, som du vet, men se hemma hos oss har det länge gått med maskiner, af olika slag, tills nu nyligen en Mr Powder i Chicago uppfunnit och låtit utföra en maskin, som göra hela jernvägen, både bank, skärning, räsläggning och mindre broar, färdiga med en gång.

Det första man gör, då man tänker anlägga en jernväg der hemma är, likasom väl äfven här, att bestämma i hvilken trakt af landet den nya banan bör förläggas. Då detta är undanstökadt och man med tillhjälp af en tillförlitlig, nyss utkommen karta, förvisat sig om, att der verkligen är plats för en bana af den spårvidd, man önskar, knäpper man till med sjelfva utförandet. Detta sker vanligen i den ordningen, att man börjar med banans utstakning, hvilket dock ej går för sig på det, hos er brukliga sättet, med käppar, instrumenter och dylika lyxartiklar. En rutinerad amerikansk jernvägsingeniör sätter sig helt enkelt upp i en kärra med en duktig häst för och kör upp banans sträckning med det samma. För att markera linien låter han en slags rödfärg ständigt rinna bakefter sig. Det är nu sant, att det fordras rätt mycken vana att så der på rak arm, på fördelaktigaste sätt, staka en jernväg, isynnerhet i kuperad och svårare terräng, men dertill användes ej heller andra ingenjörer, än sådana, som förut varit med om jernvägsbyggnader.

Sedan banan är på detta sätt markerad, kan man anse densamma så godt som färdig; ty blott den Pow-

derska maskinen kommer till platsen och börjar sin verksamhet, kunna tågen komma strax efter och det är för resten alldeles nödvändigt, att de göra för att förse maskinen med sleepers, räls och annat smått knassel, som behöfves för arbetets oafbrutna fortgång. Att i detalj beskrifva den Powderska maskinen har sig naturligtvis ej så lätt i hastigheten, men med din tillåtelse vill jag göra ett försök. Den hvilar på tre stora hjul af ungefär 5 meters höjd och 2 meters bredd för att ej sjunka ner i lös mark och mossa, begriper du. Framhjulen sitta så der en 10 meter ifrån hvarandra, så att hela banvallen kan gå klar emellan dem och bakhjulet går på ena sidan. Sjelfva skroftet ser ut ungefär som ett stort två- eller trevåningshus, från hvilket utgår ofantliga armar åt alla håll, isynnerhet framåt. Dessa armar sluta med stora klor, hvilka vid arbetet göra väldiga hål i marken och som ständigt matas med varm dynamit som exploderar vid hvarje hugg. På det sättet uppluckras marken, begriper du. Under maskinen sitta okristligt stora och många skopor, klappare och klor, ungefär som stora hoftänger, med hvilka han knäcker stenar och mindre bergknallar. Med skoporna kastar han i sig den jord och annan bråte, som ej behöfves för tillfället för att ha den till hands på andra ställen, der gropar och småsjöar behöfva fyllas. Baktill äro de mekanismer anbragta, som vräka ut sleepers, räls och mindre broar. För att sköta det hela åtgå 3 man och en engineer.

Det är en syn för gudar, må du tro, när det der pillet luffar af bort öfver countryt. Det är storartadt att på nära håll se en sådan civilisationens banbrytare. Man bör dock ej vara för nära förstås. Sjutton mil komplett jernväg gör den om dagen. Det var sant, jag glömde att tala om, hur man bär sig åt med urskogarne, då man stöter på sådana, hvilket ej så sällan händer. Jo, ser du, dessa äro naturligtvis ej skäl uti

att köra på utan vidare, hvarföre man också helt enkelt lemnar dem till sist. Detta sätt att sköta saken är äfven öfverdådigt bra af den orsaken, förstår du, att jernvägen till en början får fullt upp med frakter af dessa stora skogsafverkningar.

Skål gamle Friskus.

Urskogarne.

Urskog var det ja! Har du sett en äkta amerikansk urskog? Det är en skog det begriper du, mot hvilken edra vanliga norrlandsskogar äro som lingonris. Träden, så der cirka en meter *i topp*, stå så tätt, att en nyfödd apunge nätt och jemt kan kila emellan dem. Grenar och annat tillbehör äro ofantliga. När man nu skall fälla en sådan der skog, är det gifvetvis ej skäl uti att använda yxa eller stocksåg eller dylika föråldrade vapen, utan man använder helt enkelt elektricitet. Som du kanske har hört, kan man få en platinatråd att glöda, om man låter en elektrisk ström gå igenom den. Denna omständighet begagnar man sig af på så sätt, att man lägger platinatråden rundt om den park, man vill afverka och släpper sedan på strömmen, hvarefter man blott halar in på tråden, som sveder sig igenom hela tutten lika lätt, som om det vore en mindre skummjölksost eller dylikt. Sedan det är gjordt, står skogen naturligtvis der alldeles som förut; ty så grof skog faller ej omkull endast därför att den kapas vid roten, begriper du, och blåsa omkull är lika omöjligt, efter som den är så tät, att ingen vind kommer fram.

Nu kommer dock det bästa, förstår du. Man har en sorts transportabla sågverk, som sedan gå fram genom den, så att säga, afmejade skogen, och som äro så inrättade, att de ta träden, ett eller ett par i sänder, som de stå och försåga dem till plank och battens m. m. samt staplar sedan upp virket bakom sig i samma ordning, alldeles som om ingenting hade händt. Grenar, qvistar, bark och ekorrebon m. m. kastar verket rätt upp med tillhjälp af en kraftig fläkt, ungefär som agnarne ryka ur en vanlig sädesharpa. Hela pillet skötes af 4 à 5 man med nödigt befäl och drifves vanligen med elektricitet. På senaste tiden har man äfven någon gång användt vindturbiner. Hvad sjelfva uppfinningen beträffar, vill jag minnas, att den är utgången från min officin.

Skål i alla fall!

Börsaffärer.

A propos virke, påminner jag mig en händelse, som visar huru min ställning inom affärsvärlden ibland kan vara till stor nytta både för mig sjelf och andra. En förmiddag, då jag satt på mitt office, ringde telefonen till mycket häftigt. Jag ropade genast hallå. Det var en stor trävarufirma i Chicago, som bad om en konsultation med anledning deraf, att en ofantligt stor timmerflotte, bogserad af cirka sju ångbåtar, hade blåst sönder ute på Michigan och virket dref vind för våg. »Hvad är att göra för oss, som inom tre timmar skola leverera virket här eller och böta 20,000 dollars?»

Jag frågade dem helt vänligt om det blåser fortfarande der borta och åt hvilket håll samt huru mycket de ville betala mig, om jag räddar apparanserna åt dem. Svar: »Sydlig storm 25,000 dollars». Mitt svar blef: »Uppgjordt; betala ut edra böter och varen för öfrigt kolugna!» Något så dumt, som att försöka ta fatt virket ute i sjön, der det nu för full storm dref tillbaka hem igen, kunde ej falla mig in. Jag visste emellertid, att det skulle drifva upp åt Canada till och det var mig nog. Jag gick omedelbart till min börstelefon och lät för mäklarne tillkännagifva, att jag nu genast ernade göra stora virkesuppköp i Canada om fördelaktiga priser kunde erhållas. Detta hade till följd att virkesprisen der stego så enormt, att glädjen bland strandbefolkningen blef allmän, då det vardt bekant, att Chicago-firmans transport misslyckats samt att firman var villig sälja virket der på platsen, hvilket äfven skedde.

Firmans vinst på affären, böter, frakter och min lilla provision frändragna, besteg sig visst till cirka 75,000 dollars och detta utan annan olägenhet, än att strandbefolkningen der borta i Canada gjorde litet små förluster. Firmans namn, Clark eller Slark eller något sådant der har, ledsamt nog, fallit mig ur minnet.

24-våningshusen i Chicago.

Jag kom att nämna Chicago. Jag har varit der några gånger. Det är orimligt hvad den staden gått framåt sedan den stora eldsvådan. De nyare tjugo-våningshusen der äro verkligen värda att ses. Jag har lust att gifva dig en liten antydan, om hur ett sådant der hus är inrättadt. Att der finnes så godt som inte af trä, utan endast sten och jern, s. k. fire-proof, det vet du af gammalt och lika så att der finnas värme-, vatten-, elektriska ljus- och telefonledning samt ledningar från Amerikas samtliga bättre operahus och konsertsalonger. Det der är ju, som sagdt, gammalt nytt alltsammans, men den af mr Hastings uppfunna portvaktsögonblicksfotografiapparaten kanske du ej hört talas om. Det är en ganska både praktisk och sinnrik inrättning. Den fotograferar hvar och en, som går in och ut, samt antecknar tiden, då personen passerade.

Alla bilder och tider upptagas på långa remsor, som för hvarje dato afklippas och förvaras.

För anarkister och tjufvar är denna apparat, såsom du kan förstå, till stort men. Uppfinnaren har också blifvit erbjuden rätt vackra summor af de större tjuffirmorna i Chicago, om han ville till dem sälja patenträtten; men han har förmodligen större vinst af att sälja apparaterna till husegarne.

Kommer man så in och skall upp till någon af de öfre våningarne, så behöfver man hvarken gå i trappor eller hissar, utan man ställer sig helt enkelt eller, om man så vill, sätter sig i en fätölj i de sjelfgående trapporna, som gå genom alla våningarne. Under tiden

är man i tillfälle att läsa hustidningarne, som utgifvas 3 à 4 gånger om dagen och hvari står allt nytt och intressant, som händt, händer eller möjligen kunnat hända inom huset i fråga. Detta sätt är betydligt mera praktiskt och trefligare, än att såsom det sker hos er, nyheterna skola spridas i vanliga trappor af pigorna. Pigor är för öfrigt något, som man allt mer och mer börjar göra sig af med inom bättre hus. I ett enda stort kök lagas mat af alla slag. Matsedeln står i hustidningen hvar 3:dje timme och man kan således pr telefon säga till om precis hvad man vill ha och huru mycket af hvarje slag. På bestämdt klockslag kommer den lilla, pneumatiska matvagnen in på serveringsbordet; man äter, läser från bordet, sätter kvarlevorna åter på matvagnen, trycker på knappen och allt är åter som förut. Hvad läsningen till och från bordet beträffar är det nog mycket olika med den saken. Jag vet, att i somliga hus brukas nu mera så, att man går ned i köket och läser, då man flyttar in och sedan får det gälla för hela den tid, man bor i huset.

Många af Amerikas skarpaste teologer anse detta sättet bättre, om det sker med andakt, än det, att dagligen stå och göra sig till att läsa vid hvarje måltid. Den der saken hvarken jag förstår eller lägger mig i, men att den förra metoden, som tydligen medför tidsbesparing, förefaller mig mera praktisk, vill jag emellertid ej förneka. Hemma finnes dock en massa menniskor, som lägga en högst betydlig vikt på detta. Ja, det har gått så långt till och med, att för denna sakens skull lär hafva uppstått rätt allvarsamma gatuoroligheter i Chicago.

En religionssekt, som heter något på Every meal reading C:o eller något sådant, hade kommit i lufven på ett annat sällskap, som jag tror heter Ever and anow meal reading C:o. De hade sina kyrkor eller

office eller hvad de kalla lokalerna, midt emot hvarandra, och en vacker dag, då deras gudstjenst slutade samtidigt, drabbade de ihop ute på gatan. Om jag minnes rätt dödades en 3 à 4 polismän förutom en massa civila personer. Sällskapen blefvo dömda till betydliga ersättningar, som ovilkorligen skulle hafva ruinerat dem båda två, om ej deras båda församlingsföreståndare hade hittat på den utvägen, att sällskapen helt enkelt bytte kassor, hvarigenom all rättfärdighet blef uppfylld.

Men jag tror, att jag kom från det jag skulle tala om; om de der stora husen.

Skurning, tvättning, renhållning och sådana der gröfre hussysslor sker genom en särskild firma, som vanligen har både kontor och lager på nedra botten. Betalning för allt: mat, renhållning, ljus m. m. erlägges en gång i veckan och alltid i förskott. Man behöfver ej då ha något med husvärden, som i allmänhet är ett Company, att göra, utan man lägger endast pengarne på den lilla matvagnen, begriper du, och så är den saken ordnad. Skulle man ej betala på dagen, måste man genast lemna lägenheten, hvarvid det helt enkelt tillgår så, att genom ett särskildt för detta ändamål inledt rör, hela lägenheten fylles med en gement luktande gas, som gör, att man finner det betydligt fördelaktigare att vistas ute i det fria, än att bo kvar, till och med om detta finge ske gratis.

Brandredskap i Amerika.

En eldsvåda i ett sådant der fireproofhous hör naturligtvis till det otänkbara och är för öfrigt garanterad såsom alldeles omöjlig, men, då sådant lika väl inträffar, är det märkvärdigt att se, med hvilken fermitet och ackuratess den nya, af Mr Business uppfunna, lifräddningsapparaten verkar. Under min korta vistelse i Chicago hade jag tillfälle att se den användas flere gånger. En gång var det fråga om att rädda en gammal gumma, som vistades någonstades i 20:e våningen, men man visste ej hvar. Våningen innehöll cirka 357 rum utom kök och bekvämligheter, och elden hade redan utbredd sig öfver hela 19:de våningen, så att saken var ingalunda lätt, förstär du. Af denna anledning misslyckades den också helt och hållet. Sjelfva apparaten, hvarmed det skulle hafva skett, var emellertid på platsen och färdig till action, så att felet var icke på dess sida, utan snarare hos gumman, som skulle räddas, hvilken förmodligen ej sett apparaten och derföre blifvit villrådig om hvilket fönster hon skulle ge sig ut igenom.

Det påstods af somliga, som kände till förhållandena, att hon hade rest ut till landet dagen förut och ej ännu återkommit. Utan tvifvel hade det varit angenämast för henne.

Det var nu emellertid ej gumman, som härvidlag var det viktigaste, utan det var lifräddningsapparaten, som jag skulle beskrifva för dig. Den består af en liten låda, hvilande på två hjul och så lätt, att en person dermed kan tillryggalägga 5 engelska mil i timmen. Lådan innehåller endast en rätt grof slang och litet

annat mockel. Slangen skrufvas på närmaste brandpost, och derigenom att den är tilltäppt i ändan fylles den med vatten och blir så styf, att den står som en arm upp emot det fönster, hvori den nödstälde befinner sig — om han är hemma förstås. Apparaten är försedd med en hummerkloliknande inrättning i öfre ändan, med hvilken den griper den olycklige, om han skulle försöka göra motstånd eller alltför länge betänka sig.

Idéen till denna utmärkta apparat är då egentligen min, men den har blifvit skamligt stulen ifrån mig och använd af en viss Mr Business från NewYork. Stölden af min idé gick med lika mycken hastighet som fintlighet. Jag reste en gång på Northwestern-jernbanan och satt i all gemytlighet och talade om saken för en bekant, professor vid något af våra många universitet och för öfrigt en person, som det aldrig kunde falla in, att stjäla hvarken idéer eller resgoods af annat slag.

Men! olyckan ville, att vi mötte ett expresståg i en tunnel och på detta tåg satt den kanaljen, Business, genast färdig att uppsnappa hemligheten. En så ljus idé kunde ej undgå hans uppmärksamhet i den för öfrigt mörka passagen.

Om jag ej sedan fått veta, att mannen varit reporter i New-York Herald, skulle jag ej trott att hans uppfattningsförmåga varit så uppdrifven, men under sådana omständigheter var saken ju ingenting att förvåna sig öfver.

Skål gamle gynnare!

* * *

Apropos brandredskap och sådant der, skall det helt visst intressera dig att höra något mera om de senaste framstegen på detta område. Just i och för

de der höga husens skull äro de vanliga ångsprutorna och sådan der grej numera nästan oanvändbara. Från min officin har därför helt nyligen utgått ett slags dynamitsprutor, hvilka äro så inrättade, att vattnet genom trycket af exploderande dynamit kan med en alldeles otrolig hastighet drifvas upp till hvilken höjd som helst. Vattnet i dessa »elektrisdynamitsprings», som jag kallar dem, är till öfvermått mättadt med kolsyra, hvilket gör, att elden deraf dämpas i en hittills icke anad grad. En hektoliter sådant kolsyradt vatten släcker bättre än 100 hektoliter vanligt bondvatten. Dynamiten antändes med elektricitet och åtgången deraf är en ren bagatell. En sådan spruta är alltid klar till action och, som den är gjord af en legering af aluminium och metalliskt väte, är den äfven så lätt, att en man, till häst, kan föra den med sig i skarpaste traf. Sådan ridande firepolie skall hädanefter uppsättas i NewYork, Boston, Chicago och Philadelphia.

Styft skulle jag tro!

I Philadelphia. Ridande spårvägar och flygmaskiner.

Philadelphia var det, ja! Der, må du tro, att jag en gång upplefde något, som i hög grad både intresserade och förvånade mig. Der bor en viss Mr Brassing, som en tid, för något år sedan, var anställd som ritare på min officin. Jag hade hört åtskilliga rykten om denne gentlemans uppfinnareförmåga, hvilka rykten oroade mig, så till vida som jag trodde, att han möjligen kommit i tillfälle att uppsnappa några af mina idéer.

Jag hade af en annan anledning kommit till Philadelphia, men, eftersom min tid tillät det, beslöt jag mig för att besöka Mr Brassing för att med egna sinnen erfara, hvad han egentligen pusslade med för något.

Tänkt och gjordt! Jag kastade mig upp på den ridande elektriska spårvägen, som gick strax utanför mitt fönster och var inom ett ögonblick utanför Mr Brassings hôtél.

Den ridande elektriska hängspårvägen kanske du ej känner till? Det är en jemförelsevis ny inrättning, enkel och praktisk, som allt der hemma. Hela spårvägen består af en hårdt spänd metalltråd, på höga stolpar.

Hvarje resande har en liten apparat, som man hyr på spårvägscompanyts office och hvarpå man sätter sig gränslé, helt simpelt. Genom en ytterst sinnrik inrättning bringas den lilla apparaten med sin ryttare (spårvägen begagnas mest af karlar) att följa med den elektriska strömmen i tråden. Detta förklarar den enorma hastighet, man kan uppnå. För personer, som äro tunga i hufvudet och af denna anledning skulle komma

att taga öfverbalans, finnes särskilda, efter hvars och ens tillstånd afpassade, fotvigter att hyra på alla bättre restauranter och boardinghouses.

När man kommer till stolparne, måste man akta benen och därför så mycket som möjligt sprita isär med dem.

Detta *spritande* med benen är emellertid absolut förbjudet för goodtemplars, hvilka af denna anledning måste försaka detta moderna fortskaffningsmedels stora fördelar.

Men nog om den saken!

* * *

Jag kom fram till hôtellet, der mr Brassing bodde, samt lemnade mitt kort till betjenten. Mannen såg på mig en stund, ungefär så, som jag föreställer mig, att Amerikas urinnevånare koxade på Columbus samt sade slutligen:

»Vågar ni verkligen besöka mr Brassing, sir?»

Jag blef något förvånad öfver en sådan fråga, men sade emellertid genast:

»Yes! Vågar han ta' emot mig, så nog vågar jag besöka honom.»

Mitt sjelfförtroende syntes på samma gång förskräcka och lugna mannen, som med en betydelsefull, leende min gick att aflemna kortet.

Som detta uppträdadet af en betjent roade mig något, tog jag genast upp min revolvercamera och fotograferade det nyssnämnda leendet. Jag tog två plåtar för säkerhets skull. Om ett ögonblick återkom domestiken och förde mig in i min förre ritares mottagnings-salong. Rummet var ganska elegant möbleradt och genom de öppna flygeldörrarne såg man i det tredje rummet från det, hvori jag befann mig, mr Brassing sjelf, der

han satt vid sitt arbetsbord. Detta arbetsbord syntes mig vara en listig kombination af skrifbord, hyfvelbänk och fortepiano. Utan att låta afskräcka mig häraf gick jag rakt på honom och han, som ju visste, hvem som gjorde honom den äran, reste sig upp och gick mig vördnadsfullt till mötes.

Vi kommo båda samtidigt till de båda motsatta dörrarne af mellanrummet, då jag med en viss häpnad upptäckte, att detta rum, som för öfrigt var högst elegant möbleradt, totalt saknade hvarje tillstymmelse till golf. Mot mig gapade — utom mr Brassing, förstås — en afgrund på cirka 10 meters djup, och hvad ännu värre var — på dennas botten rörde sig en stor rund skifva, med en alldeles otrolig hastighet. Skifvan, som var af härdadt stål, gick, om jag såg rätt, minst sina 26,000 hvarf i minuten.

Ögonblicket gjorde på mig ett så egendomligt intryck, att jag genast beslöt mig för att taga upp min revolvercamera och fotografera detsamma. Med de der små nya revolverapparaterna, som du naturligtvis sett, tar' man mycket goda ögonblicksfotografier. Mina åtgöranden tycktes roa mr Brassing, som sedan han bugat sig för sin förre chef, helt ogeneradt spatserade midt öfver det golfösa rummet emot mig och bad mig vara hjertligt välkommen. Nu förstod jag hela pillet, begriper du.

Det rann mig genast i minnet, att jag en gång, under det mr Brassing var i min tjänst, hade förelagt en af mina engineers den uppgiften, att med ledning af det kända faktum, att jorden, som är så kolossalt stor och tung, kan fritt sväfva i luften, försöka utreda på hvad sätt och i hvad mån det skulle vara möjligt att upphäfva tyngdkraften äfven för colly, af vanlig storlek.

Denna min idé hade utan tvifvel mr Brassing lyckats uppsnappa och lösa. Jag fann mig således genast och sade honom att det roade mig ofantligt,

att se min idé tillämpad i praktiken. Detta mitt vänliga yttrande försatte den egenkäre mannen i fullkomligt raseri, hvilket han emellertid hade nog takt att ej, hvarken med ord eller min, på minsta sätt visa. Vi togo en helt ringa sats och sväfvade så i sakta mak öfver till andra sidan af rummet samt befunno oss således i mr Brassings arbetsrum.

Ehuru han naturligtvis sökte dölja saken för mig, kom jag rätt snart under fund med hvad han egentligen hade för sig.

Han sträfvade synbarligen med intet mer och intet mindre än att uppfinna bättre flygmaskiner, än de nu använda. På min fråga förklarade han för mig — en sak, som jag naturligtvis för länge sedan insett — att såväl ballong-, som raket- och isynnerhet vingprincipen äro allesammans både dumma och omöjliga vid frågan om att åstadkomma dugliga flygapparater. Att det lyckats vår Herre att få foglarne att flyga så pass, som de göra, ansåg denne gentleman bero mera på flax, än beräkning.

Han förklarade det vara sin åsigt, att det för frågan om flygapparater i allmänhet vore mycket godt, om man kunde upphäfva tyngdkraften till att börja med.

Vid sina försök i denna riktning hade han, såsom han sade, utgått från en hittills obestridd sats ur en mekanisk afhandling, som han, enligt egen uppgift, sjelf författat, men ej kommit sig för med att offentliggöra. Satsen lydde i all enkelhet så: Om man mellan en kropp, hvilken som helst och jorden inför en kropp, hvars tyngd redan blifvit upphäfd, så upphäfves äfven den förstnämnda kroppens tyngd. Vidare hade han räknat ut, att, om en skifva roterar med mycket stor hastighet, blir spänningen inom dess partiklar allt större och större, tills den slutligen blir så stor, att partiklarnes egen tyngd, utan märkbart fel i praktiken, kan lemnas utan afseende och således är en sådan

skifvas tyngd i detta fall, praktiskt taget, upphäfd. Teorien är inte dum, skulle jag tro!

Det var en sådan hastigt roterande skifva, som han hade på golfvet i källaren, rätt under det nyss omtalade mellanrummet och som således gjorde att både vår och möblernas tyngd blef upphäfd.

Så långt hade han kommit, men se nu återstod för honom att tillämpa detta på flygmaskiner. Jag gaf honom några goda råd, såväl för maskiner för fredliga ändamål, som för krigsbruk, så att snart torde man allt få höra talas om några synnerligen märkvärdiga saker i den vägen. Jag för min del tror, att man med tillräckligt kraftigt flygande artilleri skulle kunna göra krig så godt som omöjligt. Om till exempel en större svärm sådana der flygmaskiner läte exploderande dynamitpatroner regna öfver ett fiendtligt land några veckor, så tror jag allt, att det mesta af landets såväl landtbruk som öfriga näringar skulle lida ett kännbart afbräck. Isynnerhet tror jag det skulle bli svårt att sammandraga beväringen och ge den vederbörlig öfning. Ja, ett sådant regn skulle måhända göra det nödvändigt att förse såväl befäl som manskap med paraplyer på gevären, i stället för bajonetter. Som du hör, skulle detta verka rent af omstörtande inom både de civila och militära förhållandena.

Skål gamle gök!

Det värsta gjordt inom uppfinnare- branchen.

Detta allt är emellertid ett intet emot en idé, som jag för närvarande håller på att utarbete, och hvaraf jag väntar mig de allra mest storartade resultat. Då saken väl i alla fall är för vidlyftig för dig, gamle hedersbror, och du således ej kan göra mig någon skada, om du får höra åtminstone hvad frågan gäller, vill jag antyda saken för dig. Jo ser du, jag har tänkt mig, att det skulle vara möjligt, att på något sätt upphäfva naturens egenskaper i allmänhet, åtminstone för kortare tider eller så pass länge, som kan behövas för att med elektricitetens tillhjälp skicka en sak från ett ställe till ett annat. Du inser hvilken ofantlig lättnad i transporter af alla förnödenheter detta skulle medföra. Jag vill till exempel skicka några tons bomull hemifrån till England. Jag behandlar varan på det enkla sätt, som jag håller på att uppfinna, och dess tyngd såväl som dess utrymme försvinna, och man kan alldeles, som ett vanligt kabeltelegram, afsända hela tutten direkt till bestämmelseorten — ja kanske ännu längre, om telefonledning finnes. Framkommet, återtager varan sina egenskaper.

Om kolerasmittad lump sändes på detta sätt, vore det naturligtvis meningen, att den egenskapen att vara kolerasmittad, ej skulle återtagas eller allra bäst — aldrig ens afsändas.

För att få denna storartade uppfinning riktigt klar, och då jag ej sjelf har tid att helt och hållet egna mig deråt, har jag låtit engagera mr Edison, som du naturligtvis känner par renommé, såsom extra assistent

å mina laboratorier. Han arbetar der tillsvidare 5 timmar om dagen, mot ett honorar af 1,000 dollars pr timme.

Mr Edison är en person som arbetar med den allra största energi. Tankeverksamheten i hans hjerna gränsar till det otroliga. Såsom ett slående bevis derpå, vill jag endast nämna, att, då han började att fundera på lösningen af min idé hade han vanligt slätkammadt hår, alldeles som du och jag, men redan efter 3 timmars grubblande var hans hjerna så upphettad, att håret krullat sig på hela hufvudet på honom. Under natten raknar åter håret och mr Edison anser sig icke fullt uthvilad, förr än så skett.

Han har sagt mig, att ibland är hans skalle så full af funderingar, att han många gånger trott, att det skulle blifva hans död; ty, ser du, om han ej lyckas realisera alla sina uppfinningar lika fort, som de blifva färdiga i hans hufvud, måste det ju sprängas.

Emellertid vet den snillrike mannen nog råd för det också. Han har nemligen konstruerat en säkerhetsventil för detta ändamål, hvilken sitter uppe på hans hjessa. Den märkes ej af den oinvigde, ty den döljes af håret. Någon särskild manometer behöfver han ej, ty hårkrullningen, som jag nämnde, är tillräcklig att angifva det inre trycket. Nivårör kan naturligtvis aldrig komma i fråga, ty någon tomhet finnes ej alls i den skallen.

Som du hör är saken i goda händer och jag har det allra bästa hopp om, att den skall lyckas. Skulle den lyckas fullständigt, det vill säga, om man kunde efter behag upphäfvä och förändra både materiens och andens egenskaper, så är, enligt mitt och äfven mr Edisons förmenande, det värsta gjordt inom uppfinnarebranschen. Man behöfver ej då hållas med till exempel att plita och afrätta förbrytare med elektricitet, utan då tar man helt simpelt bort deras ledsamma egen-

skaper och låter dem sedan gå och uppställa sig som presidentkandidater eller jobba med hvad de kunna hitta på för något annat oskadligt tidsfördrif. Du torde medgifva, att denna lilla idé, rätt utarbetad och tillämpad blir epokgörande. Ett stort company är redan bildadt för att inköpa patenträtten i alla länder, och jag har naturligtvis den allra största utsigt att bli verkställande direktör i detsamma. Att under sådana omständigheter jag och de gentlemän, jag behagar utse till platsagenter i de olika landen, blifva de egentligen regerande, ligger ju i öppen dag. Skulle du vilja ha agenturen för Sverige, så säg icke nej!

Ett verldsblad.

Efter som jag nu kommit in på det ännu icke fullt utreddas område, vill jag inviga dig uti en plan, som, om den också öfverträffar den jag nyss talade om, dock är fullt jemförlig dermed i storslagenhet. Den har emellertid en fördel framför den förra deruti, att den uppfinning, hvarpå den skall grundas, redan är gjord. Idén är dels min, dels min numera affidne vän Barnums. Han var, som du kanske vet, en ovanligt skicklig djurtämjare. Lejon, tigrar, elefanter och krokodiler med flere större och mindre djur, lade uti hans händer bort sina fula familje- och slägtvanor och blefvo hyggliga, som nyantagna frälsningssoldater — ja, kanske ändå hyggligare; men af all hans dressure är dock märkvärdigast, huru han kunde få skick och fason på vår vanliga amerikanska nötflyga. Han lyckades nemligen genom svält och törst (egentligen blodtörst, förstås) så väl uppfostra och civilisera icke blott en individ af detta infama släkte, utan hela svärmar på tusenden och åter tusenden kommo genom hans energiska behandling att intaga en ståndpunkt uti civilisationens kedja, hvarom deras fäder aldrig kunnat drömma. Ja, — jag tvekar ej att utsäga det — de öfverflygla nu våra vanliga amerikanska tidningsskrifvare och notisjägare, i allt hvad till yrket hör. Du blir förvånad och tror att jag skämtar, men hör först och döm sedan. De komma att, när min plan blir fullt realiserad, utgöra den 4:de statsmagten, om icke rent af den första. Men till förklaringen!

Genom att för sagde flugor hålla af upplysande bilder beledsagade föredrag, lyckades det Barnum och

hans 1:ste dressing-engineer, att till den grad uppöfva deras iakttagelseförmåga och intelligens, att de kunde med lätthet uppfatta större och mindre händelser i det allmänna lifvet, händelser, som lågo vida utanför den sfer, hvori de ursprungligen lefvat och verkat. Redan detta är ju alldeles otroligt storartadt och märkvärdigt, men efter mr Barnums död har den nyssnämnde dressing-engineereren, mr Tussing, vidare utvecklat saken till en sådan grad, att jag nästan skäms att tala om det, hvilket ej torde betyda så litet.

Kan du tänka dig, han har kommit så långt med kräken, att de nu kunna meddela sig med honom; ja, hvad ännu mera är, med hela världen. Du ropar naturligtvis på förklaring och du skall få den. Mr Tussing släpper om morgonen ut så der cirka en million af sina flugor, hvilka fara ut hvar och en åt sitt håll och samla iakttagelser, alldeles som arbetsbin samla honung. Om qvällen komma de hem, för att icke allenast tala om hvad de sett och hört, eller skrifva upp det; nej, vida värre! för att direkt sätta och trycka aftontidningen. Nu ser jag, du börjar misstro mina uppgifter, men det skall du låta bli.

Att flugorna ej kunna tala och skrifva, det veta vi väl och här är ej meningen att tala om några barnsagor, utan rena amerikanska fakta.

Tidningens sättande och tryckning tillgår på ett sätt, som måste aflocka hvar och en, som ser det, den allra största beundran. I en stor sal har mr Tussing under dagens lopp låtit på ena väggen uppspanna ett stort, hvitt papper. När flugorna komma in flyga de direkt på papperet och sätta sig der i form af bokstäfver, ord och meningar. När detta är ordnadt, afskjuter mr Tussing sin revolver, och på detta tecken lemna alla flugorna sina platser och gå till hvila. Vid skottets affossande lemnar dock hvarje fluga en liten fläck på papperet och der har du tidningens innehåll!

Genom en lika enkel som sinnrik elektrisk fotografisnällpress fotograferas nu bladet i tusen och åter tusen exemplar, som genast bundtas ihop och genom ett groft rör, som direkt går från apparaten till posten, utsändes aftontidningen till den nyhetshungrande allmänheten.

Du måste medgifva, att ett sådant tidningsföretag skall medföra oerhörda fördelar, och för resten göra all konkurrens omöjlig. Dess referenter kunna ju uppsöka hvarje den minsta vrå och intränga i de allra hemligaste förhållanden, på samma gång de kunna, när de vilja, höja sig öfver mängden och fritt sväfvat ut i de allra luftigaste fantasier. Den ytlighet, hvilken är så allmän uti våra vanliga amerikanska tidningar och äfven i de allra största världsblad endast med största kostnader och svårigheter kan undvikas, försvinner här af sig sjelf, då referenterna ju, som sades, kunna ogeneradt med hela sin varelse intränga i och undersöka de minsta lapprisaker. En sådan referent låter naturligtvis, och såsom vi väl alla veta, ej i någon mån huta åt sig, icke ens om han blir slagen midt i synen af en försvarlig buffelsvans.

På det att ingen menniska skall behöfva utsättas för obehagligt ansvar, har jag tänkt, att man skulle kunna undvara hufvudredaktör och låta maskineriet och de celebra flygfäen arbeta fullkomligt automatiskt. En ytterligare fördel är, att papperet i den nya tidningen ej blir ohjelpigt förstördt af texten, ty den der fotografisnällpressens tryck kommer ej att sitta i längre, än nått och jemt tills prenumeranten läst bladet, då den af sig sjelf försvinner. Detta är för öfrigt bra af många andra orsaker än den direkta, att tidningens värde ökas, ty bland annat blir det ju omöjligt, att, såsom nu sker, en half småstad kan slå sig tillsammans om att prenumerera på ett exemplar. Tryck-

frihetsåtal blifva äfven mycket svåra att fullfölja, då texten ej finnes qvar tills juryn hinner sammanträda.

Då det nu är meningen, att denna tidning skall spridas öfver hela den kända världen och alla öfriga ställen, dit ordnad postgång finnes, möter företaget en stor svårighet, som du måhända redan gissar. Den är, hvilket språk man bör välja för densamma. Visserligen har jag för mr Edison framkastat den tanken, att man genom att använda fotograficameror med olika glas, direkt skulle kunna få skriften, flugskriften, förstår du, öfversatt till de olika ländernas språk; men mr Edison svarade derpå, att han för närvarande ej hade tid att pussla med den saken, och då fick den tanken fara. Detta så mycket hellre, som jag funnit en mycket bättre lösning, för hvilken jag just rest hit öfver. Dessutom har jag tagit krokvägen hit till Göteborg för att taga vara på det lilla, som morsgumman lemnade efter sig. Det var visserligen ej mycket, men man måste reda upp det ändå.

Skål, gamle Helankare!

* * *

Jo, ser du!

Ett nytt världsspråk, treffigt och lättläst, det vore just knutens lösning det och det finnes, enligt mitt förmenande, icke mera än en man, som är mäktig att uppställa ett sådant. Denne man — du gissar det naturligtvis redan — är Björnstjerne Björnson; han som så har sina landsmäns och naturligtvis dermed hela världens gehör. Det skall för honom blifva en småsak att på norska språkets basis utarbета ett världsspråk och genom den oerhörda norska handelsflottans och detta lands (högst) egna konsulter få detsamma antaget i alla länder.

Skulle något land mucka och ej vilja lägga bort sin gamla munart, så vet nog den store norrmanen ett medel att qväsa ett sådant försök i dess linda.

Han uppsäger då naturligtvis helt enkelt den diplomatiska förbindelsen med ett sådant barbariets hemvist.

Om nu Björnson ej skulle vara lifvad för att hjälpa mig utan ersättning, så skall jag erbjuda honom en sådan der agentur, som jag nyss erbjöd dig, fastän hans agentur, synes det mig, mera uteslutande bör gälla i andens rike.

Nu hade S:t Dalford druckit sin femte whiskygrogg. Han upptog derpå sina båda kronometrar och tog tiden. Sedan det var undanstökadt frågade han mig, om jag hade lust att med honom intaga några dussin ostron och dito champagne, hvilket jag ej ansåg mig böra neka honom, men då han derefter bad mig åter stiga med upp på N:o 5 för att fortsätta »samtalet» förebar jag illamående och anhöll såsom en nåd att få gå hem och lägga mig.

Vi skildes som vänner, men det oaktadt blef min sömn den natten icke lugn. Nej långt derifrån! Jag besvärades af de vidunderligaste drömmar och hallucinationer. Speciellt minnäs jag huru jag tyckte mig se den Powderska jernvägsmaskinen med en fart af 200 mil i timmen köra genom en urskog, så att grenar, bark, rötter, svansar och horn fyllde hela firmamentet. Högst upp i all denna bråten satt S:t Dalford sjelf med Björnson på sin högra sida, båda omgifna af flere millioner nötflugor. När jag såg denna syn önskade jag intet högre, än att jag skulle hafva haft ett dubbel-exemplar af den der Spruddlerska gåsäggsäppan.

Detta begär blef förmodligen för lifligt för att endast kunna drömmas, ty, då jag i samma vefva vak-

nade, satt jag upp i sängen och hade vattenkaraffen för munnen, färdig att blåsa gåsägg i synen på S:t Dalford och hans kompanjon.

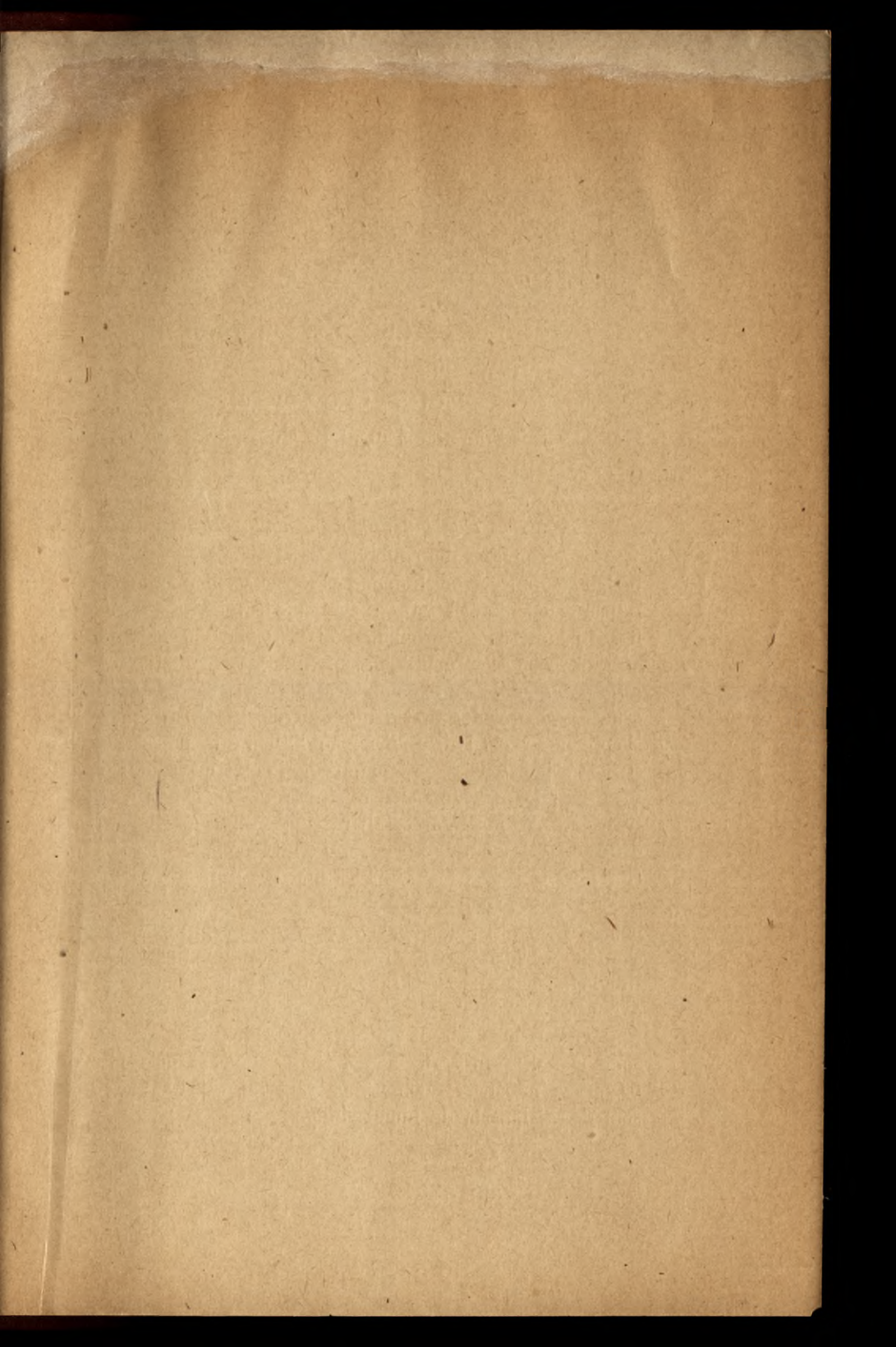
Jag steg upp, klädde mig och gick ut i den friska morgonluften för att på så sätt frigöra mig från tanken på S:t Dalfords bedrifter, men — förgäfves!

Då väcktes hos mig den tanken, att det möjligen vore godt att hafva olyckskamrater och därför, värderade läsare! har jag tagit mig friheten att utgifva historierna i tryck, hvilket så mycket hellre kunnat ske, som jag tror att S:t Dalford sjelf ej ser illa på en sådan åtgärd från en varm beundrares sida.

Tomas.

Stans 26/11
2004

På F. C. Askerbergs förlag har nyss utkommit i bokhandeln:

Resor, Äfventyr och Strider.

Minnen från mitt sjömanslif

af

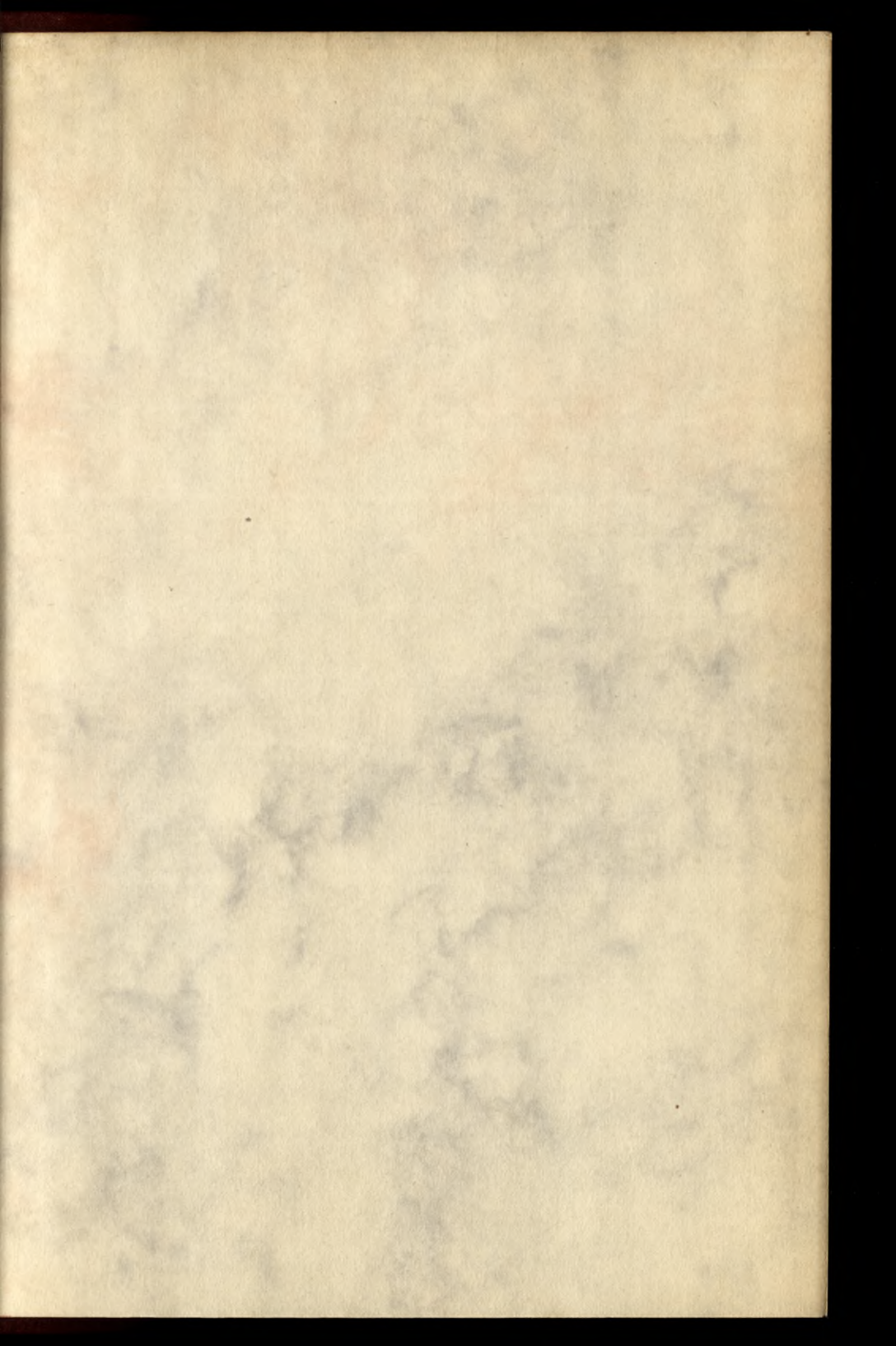
Louis Garneray.

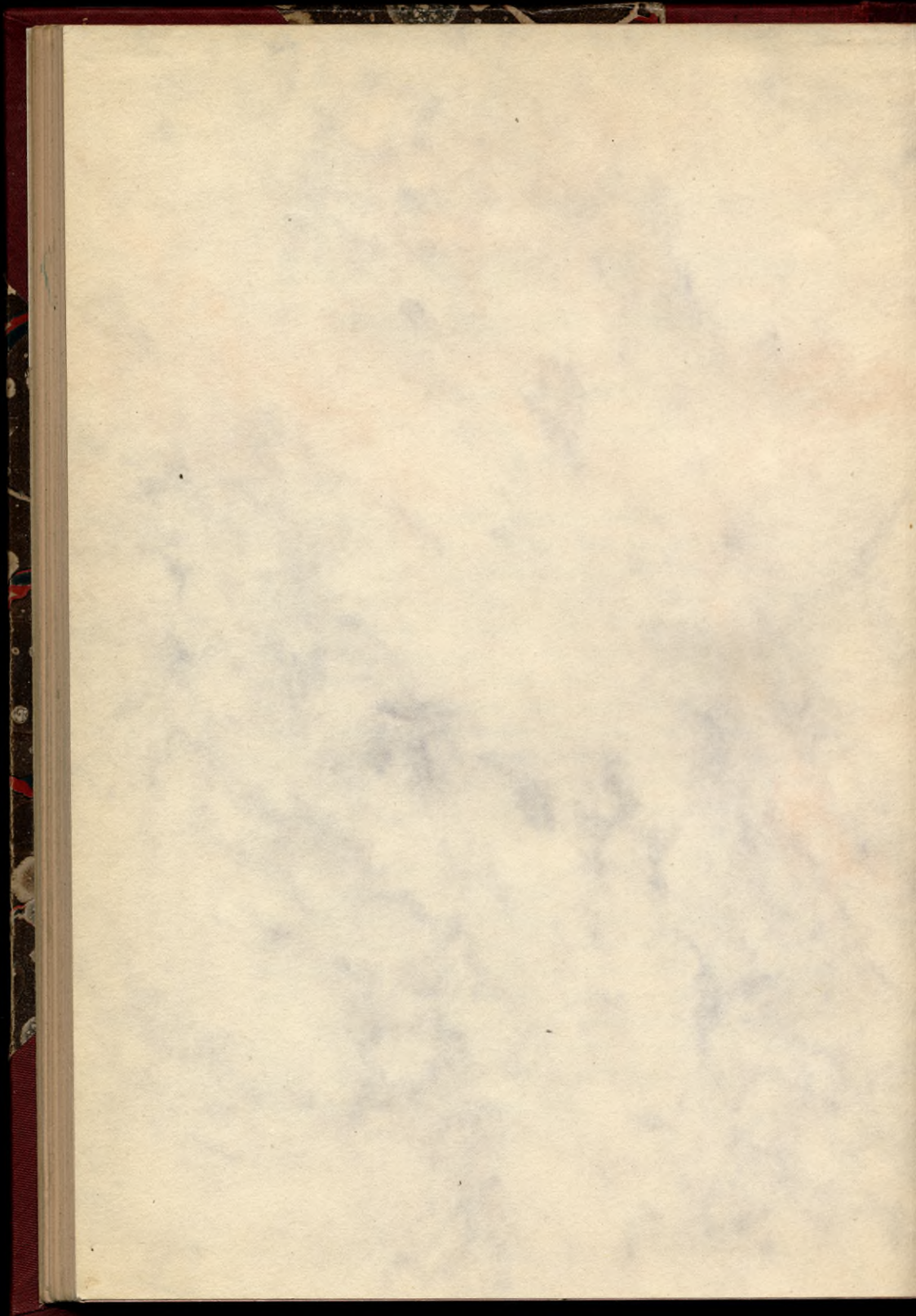
Från franskan af L. Hubendick.

4 kr.

Stockholms Dagblad yttrar om detta arbete:

»I en diger volym om 560 sidor har den sedermera så berömde franske marinmålaren Garneray här skildrat sina tidigare lefnadsöden såsom sjöman, och dessa äro sannernligen af mycket omvexlande art. Redan vid 14 års ålder anställd som skeppsgosse å en fransk fregatt tjenstgjorde författaren under de följande 9 åren ej blott på åtskilliga örlogs- och handelsfartyg, utan äfven på kapare- och slafskepp, mestadels i de indiska farvattnen, allt under ständiga strider och äfventyr. Vi nämna deribland endast krysståget med la Preneuse, under den tappre kapten l'Hermite, hans tjenstgöring under den ryktbare kaparekaptenen Surcouf och deltagande i dennes ärorika strid mot skeppet Kent, vidare Garnerays märkvärdiga beskickning till drottning Bombetoc å Madagaskar, hans äfventyrliga färd med »Petite Caroline» och sedermera med slafskeppet Doris, skeppsbrott, fångenskap i Zanzibar m. m. m. Framställda med fransysk liflighet, med all den kraft och naturtrohet som personligt deltagande i händelserna kan skänka, samt med en talang som vittnar att författaren varit lika skicklig att föra penna som pensel, erinra dessa berättelser mycket om Marryats bästa »sjöromaner», och skola säkerligen i lika hög grad som dessa, fångsla de unges sinne.»

6000227032

Göteborgs universitetsbibliotek

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

